

LINÓNGI YA MOSENZELI

EYEBISAKA BOKONZI YA YEHOVA

MASOLO YA BOYEKOLI MPO NA:
07/06-04/07/2021

LOYEMBO 13

Kristo ndakisa na biso

NA MOKUSE

Lokola tozali bakristo ya solo, tosendeli 'kolanda matambe ya Yesu malamumalamu.' "Matambe" nini Yesu atikelá biso mpo tólanda? Lisolo oyo ekoyanola na motuna yango. Ekolobela mpe ntina oyo tosendeli kolanda matambe ya Yesu malamumalamu, mpe ndenge ya kosala yango.

“Bólanda matambe na ye malamumalamu”

“Kristo mpe anyokwamaki mpo na bino, atikeli bino ndakisa mpo bólanda matambe na ye malamumalamu.”—1 PE. 2:21.

KANISÁ ete ozali na kati ya etuluku moko ya bato, mpe bozali kotambola likoló ya zelo na kati ya esobe moko oyo ezali na likama mpenza. Moto oyo ayebi esobe yango malamumu, azali kotambola liboso na bino. Ntango azali kotambola, azali kotika matambe na ye likoló ya zelo yango. Na ntango moko boye, bozali komona ye lisusu te, kasi bozali kobanga te. Yo ná bato oyo bazali elongo na yo, bozali kosala makasi mpo bólanda matambe na ye malamumalamu!

² Mokili oyo tofandi ezali lokola esobe moko oyo ezali na likama mpenza, mpe biso bakristo ya solo tozali lokola etuluku ya bato oyo bazali kotambola na esobe yango. Tozali na botóndi ndenge Yehova apesá biso motambwisi ya malamumu mpenza, elingi koloba Yesu Kristo, Mwana na ye oyo tokoki kolanda matambe na ye malamumalamu. (1 Pe. 2:21) Buku moko oyo elimbolaka Biblia elobi ete, na verse oyo, Petro akokanisi Yesu na motambwisi. Kaka ndenge motambwisi atikaka matambe nsima na ye, Yesu mpe atikelá biso matambe oyo tosendeli kolanda. Tótalela sikoyo mituna oyo misato: Kolanda matambe ya Yesu elimboli nini? Mpo na nini tosendeli kolanda yango? Mpe ndenge nini tokoki kosala yango?

KOLANDA MATAMBE YA YESU ELIMBOLI NINI?

³ Kolanda matambe ya moto elimboli nini? Na bantango mosusu, Biblia esalelaka maloba “kotambola” mpe “makolo” mpo na kolobela makambo oyo moto asalaka na bomoi na ye. (Eba. 6:9; Mas. 4:26) Tokoki kokokanisa lolenge oyo moto asalelaka bomoi na ye na matambe oyo atikaka ntango azali kotambola.

1-2. Ndenge nini tokoki kolanda matambe ya Yesu? Pesá ndakisa.

3. Kolanda matambe ya moto elimboli nini?

Na yango, kolanda matambe ya moto, elimboli kolanda ndakisa na ye mpe komekola ye.

⁴ Kolanda matambe ya Yesu elimboli mpenza nini? Na mokuse, elimboli kolanda ndakisa na ye. Na verse oyo esimbi motó ya likambo ya lisolo oyo, ntoma Petro azali kolobela mingimngi ndakisa malamumu oyo Yesu atiká na likambo etali koyika mpiko liboso ya minyoko. Kasi ezali na makambo mosusu mingi oyo Yesu asalá oyo tokoki komekola. (1 Pe. 2:18-25) Ya solo mpenza, bomoi mobimba ya Yesu, elingi koloba makambo nyonso oyo alobá mpe oyo asalá, ezali ndakisa oyo tosendeli kolanda.

⁵ Kasi lokola tozali bato ya kozanga kokoka, tokoki mpenza kolanda ndakisa ya Yesu? Eε. Petro asengi biso te tólanda matambe ya Yesu na ndenge ya kokoka. Asengi biso nde tólanda yango “malamumalamu.” Soki tolandi mata-

4. Kolanda matambe ya Yesu elimboli mpenza nini?

5. Bato ya kozanga kokoka bakoki mpenza kolanda ndakisa ya Yesu? Limbolá.

mbe ya Yesu malamumalamu, elingi koloba tozali oyo tokoki atako tozali bato ya kozanga kokoka, tokotosa maloba oyo ntoma Yaone alobaki ete: ‘Bokoba kotambola ndenge Yesu atambolaki.’—1 Yoa. 2:6.

MPO NA NINI TOSENGELI KOLANDA MATAMBE YA YESU?

⁶ *Kolanda matambe ya Yesu ekosalisa biso tópusana penepene na Yehova.* Mpo na nini tolobi bongo? Ya liboso, Yesu atikelá biso ndakisa malamumu mpenza na likambo etali kozala na bomoi oyo esepelisa Nzambe. (Yoa. 8:29) Na yango, soki tozali kolanda matambe ya Yesu, tokosepelisa motema ya Yehova. Mpe tosendeli koyeba ete Tata na biso ya likoló akopusana penepena na baoyo nyonso basalaka makasi mpo bázala baninga na ye.—Yak. 4:8.

⁷ Ya mibale, Yesu amekolaki Tata na ye na ndenge ya kokoka. Yango wana alobaki: “Moto

6-7. Mpo na nini tokoki koloba ete kolanda matambe ya Yesu ekosalisa biso tópusana penepene na Yehova?

Yesu atikelá biso matambe na ye mpo tólanda yango malamumalamu.
(Talá paragafe 1-2)

oyo amoni ngai amoni mpe Tata.” (Yoa. 14:9) Tokoki komekola bizaleli ya Yesu mpe ndenge oyo azalaki kosalela basusu makambo. Na ndakisa, ayokelaki moto moko ya maba mawa, amityaki na esika ya mwasi moko oyo azalaki kobela makasi, mpe amonisaki motema mawa mpo na baoyo bandeko na bango bakufaki. Ntango tozali komekola Yesu, tozali mpe komekola Yehova. (Mrk. 1:40, 41; 5:25-34; Yoa. 11:33-35) Soki tozali komekola bizaleli ya Yehova mingi mpenza, boninga na biso ná ye ekokóma lisusu makasi.

⁸ **Kolanda matambe ya Yesu esalisaka biso tótya makanisi na biso nyonso na mosala ya Yehova.** Na butu ya nsuka oyo Yesu alekisaki awa na mabele, alobaki boye: “Ngai nalongi mokili.” (Yoa. 16:33) Alingaki koloba ete azalaki kolanda te makanisi, mikano, mpe makambo oyo bato ya mokili basalaka. Yesu abosanaki ata moke te ntina oyo ayaki awa na mabele, elingi koloba, kolongisa boyangeli ya Yehova. Tokoloba nini mpo na biso? Mokili oyo ezali na makambo ebele oyo ekoki kosala ete tolongola likebi na biso na mosala ya Yehova. Kasi, ndenge moko na Yesu, soki tokobi kotya makanisi na biso nyonso na mosala ya Yehova, biso mpe ‘tokolonga’ mokili.—1 Yoa. 5:5.

⁹ **Kolanda matambe ya Yesu ememaka na bomoi ya seko.** Ntango elenge mobali moko mozwi atunaki soki asengeli kosala nini mpo azwa bomoi ya seko, Yesu alobaki na ye: “Yaká, landá ngai.” (Mat. 19:16-21) Yesu ayebisaki Bayuda mosusu oyo bazalaki kondima te ete azali Kristo ete: “Bampate na ngai . . . elandaka ngai. Mpe nazali kopesa bango bomoi ya seko.” (Yoa. 10:24-29) Yesu ayebisaki Nikodeme, moko ya bato oyo bazalaki kosala na Sanedrina mpe oyo

8. Ndenge nini kolanda matambe ya Yesu ekosalisa biso ‘tólonga’ mokili? Limbolá.

9. Tosengeli kosala nini mpo tótikala na nzela ya bomoi ya seko?

alingaki koyeba makambo mingi oyo etali mateya ya Yesu, ete ‘moto nyonso oyo azali kondimela ye, akozwa bomoi ya seko.’ (Yoa. 3:16) Tomonisaka ete tondimelaka Yesu soki tozali kosalela makambo oyo ateyaki mpe komekola makambo oyo asalaki. Soki tosali bongo, tokotikala na nzela ya bomoi ya seko.—Mat. 7:14.

NDENDE NINI TOKOKI KOLANDA MATAMBE YA YESU MALAMUMALAMU?

¹⁰ Liboso tólanda matambe ya Yesu malamumalamu, tosengeli naino koyeba ye. **(Tángá Yoane 17:3.)** “Koyekola koyeba Yesu” ezali likambo oyo tosengeli kokoba kosala. Tosengeli kokoba koyekola makambo mingi oyo etali ye, elingi koloba bizaleli na ye, ndenge oyo azalaki kokanisa, mpe mibeko na ye. Ata soki toumeli bambula boni na kati ya solo, tosengeli kokoba koyekola koyeba Yehova mpe Mwana na ye.

¹¹ Mpo na kosalisa biso tóyeba Mwana na ye

10. “Koyekola koyeba” Yesu malamumalamu elimboli nini? (Yoane 17:3)

11. Makambo nini ezali na Baevanzile minei?

Ndenge moko na Yesu, ntango omoni basusu bazali kopesa Yehova oyo eleki malamumu, pesáká bango longonya mpo na milende na bango (Talá paragrafe 19-20)

malamu, Yehova akomisá na Liloba na ye Baevanzile minei oyo elobeli bomoi mpe mosala ya Yesu. Baevanzile yango eyebisi biso makambo oyo Yesu alobaki, oyo asalaki, mpe emonisi ndenge oyo azalaki komiyoka. Mikanda yango esalisaka biso tótya likebi mpenza na ndakisa ya Yesu. (Ebr. 12:3) Kutu, mikanda yango ezali na matambe oyo Yesu atikelá biso mpo tólánda. Na yango, soki tozali koyekola Baevanzile yango malamumalamu, tokoyeba lisusu Yesu malamumu koleka. Yango ekosalisa biso tólánda matambe na ye malamumalamu.

¹² Mpo tózwa matomba mingi na Baevanzile yango minei, tosengeli kosuka kaka te na kotánga yango. Tosengeli mpe kozwaka ntango mpo na koyekola yango na likebi, mpe kokanisa na mozindo na makambo oyo tozali kotánga. (Talá mpe Yosua 1:8.) Tólobela sikoyo makanisi mibale oyo ekoki kosalisa biso tómanyola mpe tósalela makambo oyo totánga na Baevanzile yango.

12. Tosengeli kosala nini mpo tóyekola makambo mingi ntango tozali kotánga Baevanzile?

¹³ ***Ya liboso, salá lokola ozalaki wana ntango makambo yango ezalaki kosalema.*** Meká komona na makanisi, koyoka, mpe komitya na esika ya bato oyo lisolo yango elobeli. Mpo na kosala yango, salá mwa bolukiluki na mikanda oyo ebongiseli ya Yehova ebimisá. Talelá baverse oyo ezali likoló mpe na nse ya lisolo oyo ozali koyekola. Luká koyeba makambo mosusu oyo etali bato mpe bisika oyo balobeli na lisolo yango. Kokanisá lisolo oyo ozali koyekola na lisolo oyo elobeli kaka likambo yango na Evanzile mosusu. Na bantango mosusu, mokomi moko ya Evanzile akoki kolobela makambo oyo mokomi mosusu ya Evanzile alobeli te.

¹⁴ ***Ya mibale, salelá na bomoi na yo masolo oyo elobeli bomoi ya Yesu.*** (Yoa. 13:17) Nsima ya koyekola lisolo moko ya Evanzile na likebi, omituna boye: ‘Ezali na liteya moko na lisolo oyo, oyo nakóki kosalela na bomoi na ngai? Ndenge

13. Makambo nini okoki kosala mpo omona ndenge lisolo moko oyo elobeli bomoi ya Yesu esalemaki?

14-15. Tosengeli kosala nini mpo tósalela makambo oyo toyekoli na masolo oyo ezali na Baevanzile?

nini nakoki kosalela lisolo oyo mpo na kosalisa moto mosusu?’ Kanisá moto moko oyo oyebi, oyo okoki koyebisa ye na bolingo mpe na boboto mateya oyo oyekoli.

¹⁵ Tótalela ndakisa moko oyo ekoki kosalisa biso tóyeba ndenge ya kosalela makanisi yango mibale. Tokolobela ndakisa ya mwasi mobola oyo mobali akufá oyo Yesu amonaki na tempelo.

MWASI MOBOLA OYO MOBALI AKUFÁ OYO AZALAKI NA TEMPELO

¹⁶ *Salá lokola ozalaki wana ntango makambo yango ezalaki kosalema. (Tángá Marko 12:41.)* Moná na makanisi makambo oyo esalemaki. Tozali na mokolo ya 11 Nisana, ya mobu 33 ya ntango na biso. Etikali mwa mikolo liboso ete Yesu akufa. Alekisi mokolo mobimba azali koteya na tempelo. Kasi bakonzi ya mangomba bazali kotemela ye, basusu kati na bango bautaki kotuna ye soki azali kosala misala na ye na nguya ya nani. Bamosusu kutu bazalaki kotuna ye mituna ya makasimakasi mpo bá-kangisa ye monoko. (Mrk. 11:27-33; 12:13-34) Sikoyo Yesu akei kofanda esika mosusu na tempelo. Ekoki kozala ete azali na esika oyo babengi Lopango ya Basi, epai akoki komona bakesi ya makabo oyo ezali pene na bifelo ya lopango yango. Afandi mpe azali komona ndenge bato bazali kotya mbongo na bakesi yango. Amoni mpe bazwi ebele bazali kotya mbongo. Ntango mosusu azali koyoka ndenge mbongo yango ezali kosala makelele ntango bazali kokotisa yango na bakesi yango.

¹⁷ **Tángá Marko 12:42.** Nsima ya mwa ntango, Yesu amoni mwasi mobola moko oyo “mobali akufá.” (Luka 21:2) Mwasi yango azali na bomoi ya mpasi mpenza, mpe ekoki kozala ete azali na mbongo mingi te mpo na kosomba bi-

loko ya mokolo na mokolo oyo asengeli na yango. Kasi akei na moko ya bakesi ya makabo yango mpe atye na ndenge ya nkuku mbongo mibale ya bibende ya mike mpenza, oyo mbala mosusu esali makelele ntango ekoti na kesi yango. Yesu ayebi motángo ya mbongo oyo mwasi yango atye na kesi yango. Ezali mbongo oyo ekokoka ata kosomba mokengeli-mboka moko te; bandeke oyo bato bakokaki kosomba na ntalo moke mpenza mpo na kolya.

¹⁸ **Tángá Marko 12:43, 44.** Mwasi yango akamwisi Yesu mpenza. Na yango, Yesu abengi bayekoli na ye, alakisi bango mwasi yango oyo mobali akufá mpe alobi: “Mwasi mobola wana oyo mobali akufá atye mingi koleka bato nyonso.” Na nsima alobi: “Bango nyonso [mingiminingi bazwi] batyaki oyo balongolaki na biloko na bango oyo eleki ebele, kasi ye na kokelela na ye atyaki nyonso oyo azalaki na yango, nyonso oyo azalaki na yango mpo na kobikela.” Ntango mwasi yango azalaki kotya mwa mbongo moke oyo atikalaki na yango mpo na mokolo wana, azalaki kotika bomoi na ye mobimba na maboko ya Yehova mpo asunga ye.—Nz. 26:3.

¹⁹ **Salelá makambo oyo oyekoli na lisolo yango na bomoi na yo.** Omituna boye: ‘Liteya nini nakoki koyekola na maloba oyo Yesu alobaki mpo na mwasi mobola oyo mobali akufá?’ Kanisá naino mwasi yango. Na ntembe te azalaki na mposa ya kopesa Yehova biloko mingi. Kasi apesaki Yehova oyo eleki malamumu na kotalela makoki na ye. Mpe Yesu ayebaki ete likabo ya mwasi yango ezalaki na motuya mingi na miso ya Yehova Tata na ye. Yango ezali mpenza liteya ya ntina mingi mpo na biso. Yehova asepelaka soki topesi ye oyo ezali malamumu, elingi koloba, kosalela ye na motema mpe na molimo na

18. Na kotalela Marko 12:43, 44, Yesu alobaki nini mpo na likabo oyo mwasi oyo mobali akufá apesaki?

19. Liteya nini ya ntina mingi tokoki kozwa na maloba oyo Yesu alobaki mpo na mwasi mobola oyo mobali akufá?

16. Tángá Marko 12:41 mpe lobelá makambo oyo okanisi ete ezalaki kosalema na ntango yango.

17. Mwasi mobola oyo mobali akufá oyo Marko 12:42 elobeli, asalaki nini?

biso mobimba. (Mat. 22:37; Kol. 3:23) Asepelaka soki amoni tozali kosala oyo tokoki. Yango etaleli mpe makasi na biso, ntango oyo toleki-saka mpo na kosambela ye, na ndakisa, na mosala ya kosakola mpe na makita.

²⁰ Ndenge nini okoki kosalela liteya oyo ozwi na lisolo ya mwasi oyo mobali akufá? Kanisá bato oyo okoki kolendisa soki oyebisi bango ete Yehova asepelaka na oyo basalaka na mosala na ye. Na ndakisa, oyebi ndeko mwasi moko ya mobange oyo abelaka mpe azali na makasi mingi te ya nzoto, mpe mbala mosusu amimona naka ntina te mpo akoki lisusu te kosala mingi na mosala ya kosakola? To mpe ezali na ndeko mobali moko oyo oyebi ete azali na maladi oyo eumeli, maladi moko ya mpasi mpenza mpe alembi nzoto mpo azali kokoka lisusu te koyangana na makita nyonso na Ndako ya Bokonzi? Okoki kosalisa bandeko ya ndenge wana soki ozali kosalela maloba oyo ezali “malamu mpo na kotonga.” (Ef. 4:29) Yebisá bango mateya oyo ozwi na lisolo ya mwasi mobola oyo mobali akufá. Maloba na yo ya kolendisa ekoki kosalisa bango bámona ete Yehova asepelaka soki tozali kopesa ye oyo eleki malamumu na kotalela makoki na biso. (Mas. 15:23; 1 Tes. 5:11) Nta-

20. Ndenge nini okoki kosalela mateya oyo ezali na lisolo ya mwasi oyo mobali akufá? Pesá ndakisa.

ngo ozali kolendisa basusu bápesa Yehova oyo eleki malamumu, ata soki yango ekoki komonana moke, ozali kolanda matambe ya Yesu malamumu malamumu.

²¹ Tozali mpenza na botondi ndenge masolo oyo ezali na Baevanzile eyebisi biso makambo mingi oyo etali bomoi ya Yesu, ndenge esalisi biso tómekola ye, mpe tólanda matambe na ye malamumu malamumu. Ekozala malamumu soki oyekoli Baevanzile yango na boyekoli na yo moko to mpe na losambo na kati ya libota. Tóbosana te ete mpo tózwa mpenza matomba na boyekoli yango, tosengeli kosala lokola tozalaki wana ntango makambo yango ezalaki kosalema mpe kosalela makambo yango na bomoi na biso. Longola komekola makambo oyo Yesu **asalaki**, tosengeli mpe koyoka makambo oyo **alobaki**. Na lisolo oyo elandi, tokomona mateya oyo tokoki kozwa na maloba ya nsuka oyo Yesu alobaki liboso akufa.

21. Ozwi ekateli nini?

NDIMBOLA YA ELILINGI Nkasa 4-5: Nsima na kokanisa na mozindo na makambo oyo Yesu alobaki mpo na mwasi mobola oyo mobali akufá, ndeko mwasi moko azali kopesa ndeko mwasi moko ya mobange longonya ndenge azali kosalela Yehova na molimo na ye mobimba.

OKOPESA EYANO NINI?

- Kolanda matambe ya Yesu elimboli nini?
- Mpo na nini tosengeli kolanda matambe ya Yesu?
- Tosengeli kosala nini mpo tózwa matomba ntango tozali kotánga Baevanzile?

LOYEMBO 17

“Nalingi”

NA MOKUSE

Ndenge Matai 17:5 emonisi yango, Yehova alingaka ete tóyoka Mwana na ye. Na lisolo oyo, tokoyekola mateya oyo tokoki kozwa na maloba ya nsuka oyo Yesu alobaki ntango azalaki kokufa likoló ya nzete ya mpasi.

Zwá mateya na maloba ya nsuka oyo Yesu alobaki liboso akufa

“Oyo azali Mwana na ngai ya bolingo, oyo nandimi; bóyoka ye.”—MAT. 17:5.

TOZALI na moi ya mokolo ya 14 Nisana, ya mobu 33 ya ntango na biso. Nsima ya kofunda Yesu mpe kosambisa ye mpo na makambo ya mabe oyo asalaki te, bato bazali kotyola ye, banyokoli ye mabe mpenza, mpe na nsima, babaki ye likoló ya nzete ya mpasi. Babeti ye bansete na maboko mpe na makolo. Mbala nyonso oyo azali kopema mpe koloba, azali koyoka mpasi makasi. Kasi asengeli kokanga monoko te mpo azali na makambo ya ntina mingi oyo asengeli koloba.

² Tótalela maloba oyo Yesu alobaki ntango azalaki kokufa likoló ya nzete ya mpasi, mpe mateya oyo tokoki kozwa na maloba yango. Na maloba mosusu, ‘tóyoka ye.’—Mat. 17:5.

“TATA, LIMBISÁ BANGO”

³ **Yesu alobaki nini?** Nsima ya kobaka ye likoló ya nzete, Yesu abondelaki na maloba oyo: “Tata, limbisá bango.” Alimbisa banani? Maloba oyo alobaki na nsima, esalisi biso tózwa eyano. Alobaki: “Mpo bazali koyeba oyo bazali kosala te.” (Luka 23:33, 34) Ekoki kozala ete Yesu azalaki kolobela basoda ya Roma oyo babetaki ye bansete na maboko mpe na makolo. Bayebaki te soki Yesu azalaki mpenza nani. Ekoki mpe kozala ete Yesu azalaki kokanisa bato mosusu kati na baoyo basengaki ete abomama, kasi oyo na nsima, bakokóma kondimela ye. (Mis. 2:36-38) Yesu atikaki te ete makambo ya kozanga bosembo oyo akutanki na yango ekómisa ye nkandankanda mpe etinda ye aboya koliberali bato oyo banyokolaki ye. (1 Pe. 2:23) Kutu, asengaki nde Yehova ete alimbisa baoyo bazalaki koboma ye.

1-2. Makambo nini esalemaki liboso Yesu aloba maloba na ye ya nsuka?

3. Ekoki kozala ete Yesu azalaki kolobela banani ntango alobaki ete: “Tata, limbisá bango?”

4 Maloba ya Yesu ekoki koteya biso nini? Ndenge moko na Yesu, tosengeli kondima kolimbisaka basusu. (Kol. 3:13) Bato mosusu, ata mpe bandeko na biso ya libota bakoki kotemela biso mpo bazali kokanga ntina te ya mateya oyo to ndimaka, mpe lolenge na biso ya bomoi. Bakoki koyebisa bato mosusu makambo ya lokuta mpo na biso, koyokisa biso nsɔni na miso ya bato, kobebisa mikanda na biso, ata mpe kolu ka kobeta biso. Na esika tóbombela bango nkanda na motema, tokoki kosenga Yehova afungola miso ya bato oyo batemelaka biso mpo mokolo mosusu bákoka koyeba solo. (Mat. 5: 44, 45) Na bantango mosusu ekoki kozala mpasi tólimbisa bango, mingimingi soki basalelaki biso makambo ya mabe mpenza. Kasi soki to bombeli bango nkanda na motema mpe toboyi kolimbisa bango, biso moko tokomisala mabe. Ndeko mwasi moko alobaki boye: “Namoni ete kolimbisa basusu elimboli te ete makambo oyo basalelaki ngai ezalaki malamú, to mpe kotike la bango nzela ete básalela ngai makambo na ndenge ya mabe mpenza. Elimboli kaka ete naboyi kobombela bango nkanda na motema.” (Nz. 37:8) Soki tolimbisi, totikaka te ete makambo mabe oyo basalelaki biso ekómisa biso nkandankanda.—Ef. 4:31, 32.

“OKOZALA NA NGAI NA PARADISO”

5 Yesu alobaki nini? Basali-mabe mibale bazalaki mpe likoló ya nzete ya mpasi elongo na Yesu. Na ebandeli, bango mibale bazalaki kotyola ye. (Mat. 27:44) Kasi na nsima, moko na bango abongolaki motema. Ayaki koyeba ete Yesu asalaki “likambo moko ya mabe te.” (Luka 23:40, 41) Oyo eleki ntina, andimaki ete Yesu akosekwa mpe mokolo mosusu akoyana

4. Ndenge oyo Yesu andimaki kolimbisa banguna na ye ekoki koteya biso nini?

5. Elaka nini Yesu apesaki mosali-mabe moko oyo azalaki na nzete ya mpasi elongo na ye, mpe mpo na nini apesaki ye elaka yango?

ngela lokola mokonzi. Ayebisaki Yesu boye: “Yesu, kanisá ngai ntango okokota na bokonzi na yo.” (Luka 23:42) Mobali yango amonisaki kondima makasi mpenza! Mpe Yesu ayebisaki ye boye: ‘Ya solo nazali koyebisa yo lelo: Okozala na ngai, na bokonzi te kasi na Paradiso.’ (Luka 23:43) Simbá ete Yesu apesaki elaka yango epai ya moto yango ye moko, kasi te epai ya bato nyonso. Yesu apesaki mosali-mabe yango elaka wana mpo ayebaki ete Tata na ye azali na motema mawa.—Nz. 103:8.

6 Maloba ya Yesu ekoki koteya biso nini? Yesu azalaki mpenza lokola Tata na ye. (Ebr. 1:3) Yehova alingaka kolimbisa biso mpe komonisela biso motema mawa. Kasi akosala yango kaka soki toyoki mpenza mawa mpo na makambo mabe oyo tosalá kala, mpe tomonisi kondima na mbeka ya Yesu Kristo. (1 Yoa. 1:7) Ekoki kozala mpasi mpo basusu bándima ete Yehova akoki kolimbisa bango mpo na mabunga oyo basalá kala. Soki na bantango mosusu oyokaka mpe bongo, kobosana likambo oyo te: Mwa moke liboso akufa, Yesu amonisaki motema mawa epai ya mosali-mabe oyo abandaki kondimela ye. Kanisá naino: soki Yesu amoniselaki moto ya ndenge wana motema mawa, na ntembe te Yehova akomonisa motema mawa mingi koleka epai ya basambeli na ye ya sembo, oyo basalaka nyonso oyo bakoki mpo na kotosa mibeko na ye.—Nz. 51:1; 1 Yoa. 2:1, 2.

“TALÁ! MWANA NA YO! . . . TALÁ! MAMA NA YO!”

7 Yesu alobaki nini? (Tángá Yoane 19:26, 27.) Yesu azalaki komitungisa mpo na mama na ye, oyo mbala mosusu akómaki mwasi oyo mobali akufá. Baleki ya Yesu bakokaki kosalisama mama na bango mpo azwaka biloko oyo

6. Mateya nini tokoki kozwa na maloba oyo Yesu ayebisaki mosali-mabe?

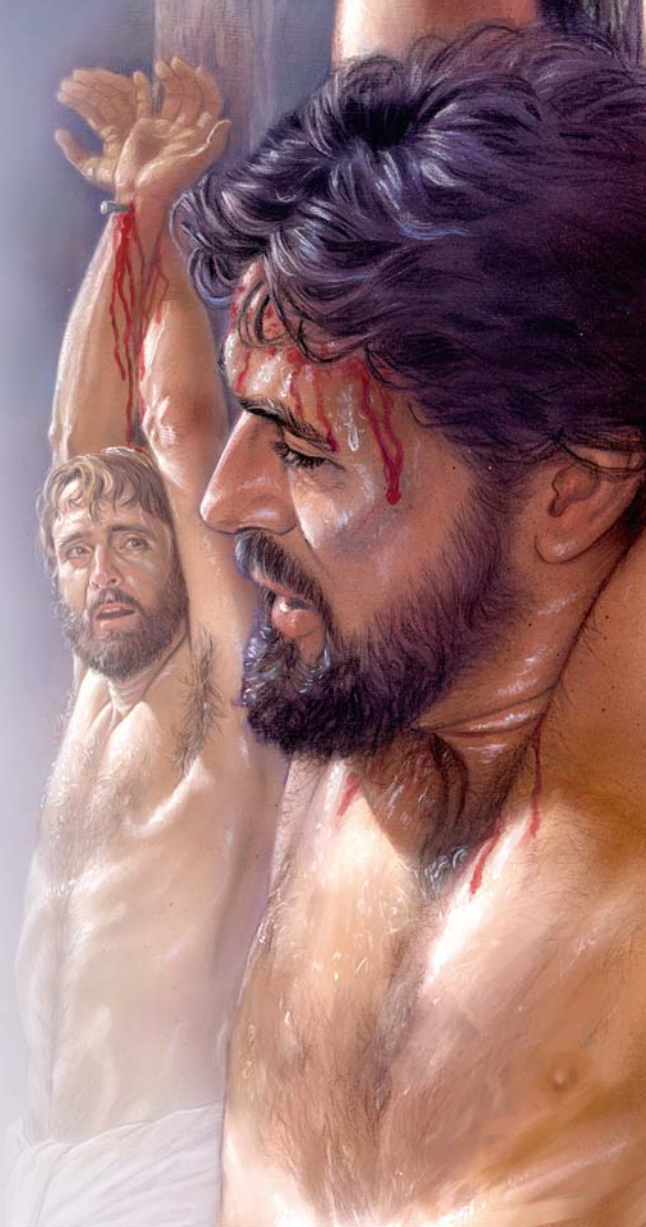
7. Ndenge Yoane 19:26, 27 emonisi yango, makambo nini Yesu ayebisaki Maria mpe Yoane, mpe mpo na nini alobaki yango?

Mateya oyo tokoki kozwa na maloba ya nsuka oyo Yesu alobaki liboso akufa

1. **“Tata, limbisá bango.”**
Tosengeli kondima kolimbisa basusu.
2. **“Okozala na ngai na Paradiso.”**
Yehova andimaka komonisela biso motema mawa.
3. **“Talá! Mwana na yo! . . . Talá! Mama na yo!”**
Tozali na ebele ya bandeko na kati ya lisangá oyo bazali lokola bandeko na biso ya libota.
4. **“Nzambe na ngai, mpo na nini osundoli ngai?”**
Yehova akobatela biso te na mikakatano nyonso oyo tokoki kokutana na yango.
5. **“Nazali na mposa ya mai.”**
Soki tosenge bato mosusu básalisa biso, yango emonisi te ete tozali bato ya bolembu.
6. **“Ekokisami!”**
Tosengeli kozala na ekateli ya kobatela bosembo na biso mokolo na mokolo.
7. **“Natiki elimo na ngai na maboko na yo.”**
Tozali na kondima ete Yehova akosekwisa biso soki tokufi.

asengelaki na yango mpo na kobikela. Kasi nani akokaki kosalisa Maria mpo atikala sembo epai ya Yehova? Eloko moko te emonisi ete na ntango wana bandeko ya Yesu bakómaki bayekoli na ye. Kasi Yoane azalaki ntoma moko ya sembo mpe moninga ya Yesu ya motema. Yesu azalaki kotalela baoyo bazalaki kosambela Yehova elongo na ye lokola bandeko na ye

ya elimo. (Mat. 12:46-50) Lokola Yesu azalaki kolinga mpe komitungisa mpo na mama na ye, apesaki Yoane mokumba ya kobatela ye mpo ayebaki ete akokokisa mpe bamposa na ye ya elimo. Yesu ayebisaki mama na ye ete: “Talá! Mwana na yo!” Mpe ayebisaki Yoane ete: “Talá! Mama na yo!” Banda mokolo wana, Yoane akómaki lokola mwana ya Maria, mpe

akómaki kobatela ye kaka lokola mama na ye moko. Yesu amonisaki mpenza bolingo makasi mpo na mwasi oyo abatelaki ye ntango abotamaki, mpe oyo atelemaki pene na ye ntango azalaki kokufa!

8 Maloba ya Yesu ekoki koteya biso nini? Boli-ngo na biso mpo na bandeko na biso bakristo ekoki kozala makasi koleka ndenge oyo tolingaka bato ya libota na biso. Bandeko na biso ya libota bakoki kotemela to mpe kosundola biso. Kasi ndenge Yesu alakaki yango, soki tokangami na Yehova mpe ebongiseli na ye, tokozwa “mbala nkama moko” koleka oyo tobungisi. Mingi bakokóma lokola bana na biso ya mibali, bana na biso ya basi, bamama to mpe batata na biso. (Mrk. 10:29, 30) Omiyokaka ndenge nini lokola ozali na kati ya lisangá mombimba ya bandeko oyo bazali na bomoko mpo bandimelaka Yehova, balingaka ye, mpe bamoniselanaka bolingo?—Kol. 3:14; 1 Pe. 2:17.

“NZAMBE NA NGAI, MPO NA NINI OSUNDOLI NGAI?”

9 Yesu alobaki nini? Mwa moke liboso akufa, Yesu agangaki ete: “Nzambe na ngai, Nzambe na ngai, mpo na nini osundoli ngai?” (Mat. 27:46) Biblia emonisi te ntina oyo Yesu alobaki maloba yango. Kasi tótalela mateya oyo tokoki kozwa na maloba yango. Likambo ya liboso ezali ete ntango Yesu alobaki maloba yango, azalaki kokokisa esakweli oyo ezali na Nzembo 22:1.* Lisusu, maloba yango emonisi ete Yehova ‘atelemisaki te lopango zinganzinga’ ya Mwana na ye mpo na kobatela ye. (Yobo 1:10) Yesu ayebaki ete Tata na ye atikaki ye mpenza

* Mpo na koyeba bantina mosusu oyo mbala mosusu etindaki Yesu atánga maloba oyo ezali na Nzembo 22:1, talá “Mituna ya batángi” na nimeru oyo.

8. Mateya nini tokoki kozwa na maloba oyo Yesu alobaki na Maria mpe Yoane?

9. Mateya nini tokoki kozwa na maloba ya Yesu oyo ezali na Matai 27:46?

na maboko ya banguna na ye mpo bámeke kondima na ye tii na nsuka. Moto moko te amekamá na ndenge oyo Yesu amekamaki. Lisusu, maloba yango emonisi ete Yesu asalaki te likambo moko ya mabe oyo mpo na yango asengelaki kobomama.

10 Maloba ya Yesu ekoki koteya biso nini? Liteya ya ya liboso ezali ete tosengeli te kozela Yehova abatela biso na mikakatano oyo ekoki komeka kondima na biso. Kaka ndenge Yesu amekamaki tii na nsuka, biso mpe tosengeli komibongisa mpo na kotikala sembo ata soki esengi tókufa. (Mat. 16:24, 25) Kasi, toyebi ete Nzambe akotika nzela te ete tómekama koleka oyo tokoki koyikela mpiko. (1 Ko. 10:13) Liteya mosusu ezali ete, ndenge moko na Yesu, bakoki konyokola biso ata soki tosali likambo moko te ya mabe. (1 Pe. 2:19, 20) Baoyo batemelaka biso basalaka yango kaka te mpo tosalaki likambo moko ya mabe, kasi mpo tozali bato ya mokili te, mpe topesaka litatoli mpo na solo. (Yoa. 17:14; 1 Pe. 4:15, 16) Yesu ayebaki ntina oyo Yehova atikaki nzela ete anyokwama. Kasi na kokesana na Yesu, na bantango mosusu, basambeli ya sembo ya Yehova oyo bazali konyokwama bamitunaka ntina oyo Yehova atiki nzela ete makambo ya bongo ekómela bango. (Hab. 1:3) Nzambe na biso oyo azali na motema mawa mpe na motema molai ayebi ete bato ya ndenge wana bazangi kondima te; bazali nde na mposa ya libondisi oyo kaka ye nde akoki kopesa yango.—2 Ko. 1:3, 4.

“NAZALI NA MPOSA YA MAI”

11 Yesu alobaki nini? (Tángá Yoane 19:28.) Mpo na nini Yesu alobaki: “Nazali na mposa ya mai?” Asalaki bongo mpo na kokokisa esakweli oyo ezali na Nzembo 22:15, oyo elobi ete:

10. Mateya nini tokoki kozwa na maloba oyo Yesu ayebisaki Tata na ye?

11. Mpo na nini Yesu alobaki maloba oyo ezali na Yoane 19:28?

“Nguya na ngai ekauki lokola eteni ya mbeki, mpe lolemo na ngai ekangami na misuni ya mino na ngai.” Lisusu, nsima ya makambo nyonso ya mpasi oyo Yesu akutanaki na yango, ata mpe mpasi ya liwa likoló ya nzete, asengelaki koyoka mposa ya mai makasi. Azalaki na mposa ete moto moko asalisa ye mpo akokisa mposa oyo azalaki na yango ya komela mai.

¹² **Maloba ya Yesu ekoki koteya biso nini?** Yesu amonaki te ete ezali bolembu komonisa bato mosusu ndenge oyo azalaki komiyoka. Bisu mpe tosengeli kosalaka bongo. Mbala mingi na bomoi na biso, tomonaka malamú tóyebisa bato mosusu te makambo oyo tozali na mposa na yango. Kasi soki tokómi na mposa ete bato mosusu básalisa biso, tosengeli kokakatana te mpo na kosenga lialisi. Na ndakisa, soki tozali mobange to tozali kobela, tokoki kosenga moninga moko akende kotika biso na wenze to epai ya monganga. Soki tolembi nzoto, ekoki kosenga ete tóyebisa nkulutu, to moninga moko mokristo oyo akómeli na elimo ayoka biso na likebi to mpe ayebisa biso “liloba ya malamú” oyo ekolendisá biso. (Mas. 12:25) Tóbosana te ete bandeko na biso balingaka biso, mpe bazalaka na mposa ya kosalisa biso na “ntango ya mpasi.” (Mas. 17:17) Kasi bakoki koyeba te makambo oyo ezali na motema na biso. Soki toyebisi bango te, bakoyeba mpe te soki tozali na mposa ya lialisi.

“EKOKISAMI!”

¹³ **Yesu alobaki nini?** Na ngonga soki ya misato nsima ya midi ya mokolo ya 14 Nisana, Yesu agangaki: “Ekokisami!” (Yoa. 19:30) Maloba yango ezali koteya biso ete mwa moke liboso akufa, Yesu ayebaki ete asalaki makambo nyonso oyo Yehova asengaki ye. Lokola abatelaki

12. Maloba ya Yesu oyo ete “nazali na mposa ya mai” ekoki koteya biso nini?

13. Lokola Yesu abatelaki bosembo na ye tii na liwa, yango ekokisaki makambo nini?

bosembo na ye tii na liwa, Yesu akokisaki makambo mingi. Ya liboso, amonisaki ete Satana azali mobuki-lokuta. Yesu amonisaki ete moto ya kokoka akoki kobatela bosembo na ye ata soki Satana asali ye nini. Ya mibale, Yesu apesaki bomoi na ye lisiko. Lokola apesaki bomoi na ye mbeka, yango esalisi bato ya kozanga kokoka bázala na boyokani malamú ná Nzambe mpe bázwa elikya ya kozala na bomoi libela na libela. Ya misato, Yesu amonisaki ete Yehova azali Moyangeli oyo aleki malamú mpe alongolaki nsóni nyonso na nkombo ya Tata na ye.

¹⁴ **Maloba ya Yesu ekoki koteya biso nini?** Tosengeli kozala na ekateli ya kobatela bosembo na biso mokolo na mokolo. Tótala makambo oyo ndeko Maxwell Friend, oyo azalaki molakisi na Eteyelo ya Gileade alobaki. Na liyanganimo moko oyo esangisaka bato ya mikili mingi, ndeko Friend asalaki diskur moko oyo elobelaki bosembo. Alobaki boye: “Makambo oyo okoki kosala to koloba, salá yango lelo; kozela lobi te. Oyebe soki lobi okozala na bomoi? Salelé bomoi na yo ya mokolo na mokolo lokola libaku ya nsuka oyo ozali na yango ya komonisa ete obongi mpo na kozala na bomoi ya libela na libela.” Tósalela bomoi na biso ya mokolo na mokolo lokola libaku ya nsuka oyo tozali na yango ya komonisa bosembo na biso! Mpe ata soki liwa eyei, tokozala na likoki ya koloba: “Yehova, nasalaki nyonso mpo na kobatela bosembo na ngai, komonisa ete Satana azali mobuki-lokuta, mpe kolongisa nkombo mpe boyangeli na yo!”

“NATIKI ELIMO NA NGAI NA MABOKO NA YO”

¹⁵ **Yesu alobaki nini? (Tángá Luka 23:46.)** Na kondima nyonso Yesu alobaki: “Tata, natiki elimo na ngai na maboko na yo.” Yesu ayebaki

14. Tosengeli kozala na ekateli ya kosalela bomoi na biso ya mokolo na mokolo ndenge nini? Limbolá.

15. Na kotalela Luka 23:46, Yesu ayebaki likambo nini?

ete elikya na ye ya kozala na bomoi na mikolo ezali koya, ezalaki na maboko ya Yehova. Mpe ayebaki ete Tata na ye akobosana ye te.

¹⁶ **Maloba ya Yesu ekoki koteya biso nini?** Kobá kobatela bosembo na yo epai ya Yehova ata soki bomoi na yo ezali na likama. Mpo na kosala yango, osengeli ‘kotyela Yehova motema na yo mobimba.’ (Mas. 3:5) Tótalela ndakisa ya Joshua, Motatoli ya Yehova moko ya mbula 15 oyo abelaki maladi moko oyo ememaki ye na liwa. Aboyaki kondima lialisi ya monganga oyo ekokaki kotinda ye abuka mibeko ya Nzambe. Mwa moke liboso akufa, ayebisaki mama na ye boye: “Mama, nazali na maboko ya Yehova. Mama, nazali koyebisa yo na bosembo nyonso: nayebi mpenza ete Yehova akosekwise ngai. Ayebi makambo oyo ezali na motema na ngai mpe nalingaka ye mingi mpenza.”* Na yango, mokomoko na biso asengeli komituna boye: “Soki kondima na ngai emekami na likambo moko oyo ekoki kosala ete nabungisa bomoi na ngai, nakotikala sembo epai ya Yeho-

* Talá lisolo “*La foi de Joshua : Une victoire pour les droits de l’enfant,*” na *Lamuká* ya 22/01/1995, na français!

16. Ndakisa ya ndeko mobali moko ya mbula 15 eteyi yo nini?

va, mpe nakotyela ye motema ete akobosana ngai te?”

¹⁷ Tokoki kozwa mateya ya ntina mingi na maloba ya nsuka oyo Yesu alobaki liboso akufa. Esalisi biso tómona ete tosengeli kolimbisaka basusu mpe kotya motema ete Yehova akolimbisa biso. Tozali na libaku moko kitoko ya kozala na bandeko basi mpe bandeko mibali ya elimo oyo balingaka kosalisa biso. Kasi soki tozali na mposa ya lialisi, tosengeli kokakatana te mpo na kosenga bango básalisa biso. Toyebi ete Yehova akosalisa biso tóyika mpiko na mokakatano nyonso oyo tokokutana na yango. Tomoni mpe ntina ya kosalela bomoi na biso ya mokolo na mokolo lokola libaku ya nsuka oyo tozali na yango ya komonisa bosembo na biso mpe ya kotya motema ete Yehova akosekwise biso soki tokufi.

¹⁸ Ya solo, maloba oyo Yesu alobaki ntango azalaki kokufa likoló ya nzete ya mpasi ekoki koteya biso makambo mingi mpenza! Soki tosaleli mateya oyo tozwi, tokotosa maloba oyo Yehova ye moko alobaki mpo na Mwana na ye ete: “Bóyoka ye.”—Mat. 17:5.

17-18. Mateya nini tozwi? (Talá mpe etanda “Mateya oyo tokoki kozwa na maloba ya nsuka oyo Yesu alobaki liboso akufa.”)

MATEYA NINI OZWI NA MALOBA YA YESU OYO EZALI NA . . .

■ Luka 23:34, 43, 46?

■ Matai 27:46?

■ Yoane 19:26-28, 30?

LOYEMBO 18

Tózala na botondi
mpo na lisiko

NA MOKUSE

Mpo na nini Yesu akufaki
liwa moko ya mpasi? Lisolo
oyo ekoyanola na motuna
yango. Ekosalisa biso to-
kómisa lisusu makasi boto-
ndi na biso mpo na lisiko.

Kobá komonisa botondi mpo na lisiko

*“Mwana ya moto ayaki . . . mpo na kopesa molimo na ye
lisiko na esika ya bato mingi.”—MRK. 10:45.*

NTANGO Adama oyo azalaki moto ya kokoka asalaki lisumu, abungisaki libaku ya kozala na bomoi ya seko, kaka mpo na ye moko te, kasi mpe mpo na bakitani na ye. Lokola Adama asalaki lisumu yango na nko, ntina ya kolimbisa ye ezalaki te. Kasi bana na ye basalaki ata likambo moko te ya mabe mpe batindaki Adama te asala lisumu. (Rom. 5:12, 14) Adama azwaki etumbu ya liwa mpo na likambo oyo asalaki. Kasi Yehova akokaki kosala likambo moko mpo bana ya Adama bázala na bomoi libela na libela. Mwa moke nsima ya lisumu ya Adama, Yehova akómaki komonisa mokemoke ndenge oyo akobikisa bamilio ya bana ya Adama na lisumu mpe na liwa. (Eba. 3:15) Na ntango oyo Yehova atyaki, atindaki Mwana na ye uta na likoló, mpo na “kopesa molimo na ye lisiko na esika ya bato mingi.”—Mrk. 10:45; Yoa. 6:51.

² Lisiko ezali nini? Na kotalela Makomami ya Grèki ya bokristo, lisiko ezali motuya oyo Yesu apesaki mpo na kosomba eloko oyo Adama abungisaki. (1 Ko. 15:22) Mpo na nini tosengeli na lisiko? Mpamba te na kotalela mibeko oyo Yehova apesaki na likambo etali bosembo, esengaki kopesa bomoi mpo na bomoi. (Kob. 21:23, 24) Adama abungisaki bomoi na ye ya kokoka. Mpo na kokokisa bosembo ya Nzambe, Yesu apesaki bomoi na ye ya kokoka. (Rom. 5:17) Na ndenge yango, akómaki “Tata ya Seko” ya baoyo nyonso bazali komonisa kondima na mbeka ya lisiko.—Yis. 9:6; Rom. 3:23, 24.

³ Bolingo makasi mpo na Tata na ye ya likoló mpe mpo na biso nde etindaki Yesu andima kopesa bomoi na ye mbeka. (**Tángá Yoane 14:31; 15:13.**) Bolingo yango nde etindaki ye abatela bosembo na ye tii na nsuka mpe akokisa mokano ya Tata na ye. Yesu asalaki yango na ndenge atikalaki sembo tii na liwa. Yango

1-2. Lisiko ezali nini, mpe mpo na nini tosengeli na yango?

3. Na kotalela Yoane 14:31 mpe 15:13, mpo na nini Yesu andimaki kopesa bomoi na ye ya kokoka mbeka?

Kanisá makambo nyonso ya mpasi oyo Yesu
ayikelaki mpiko mpo na kopesa biso lisiko!
(Talá paragafe 4)

ekosala ete mokano oyo Yehova azalaki na yango na ebandeli mpo na bato mpe mpo na mabele ekokisama. Na lisolo oyo, tokolobela ntina oyo Yehova atikaki ete Yesu anyokwama mingi ndenge wana liboso akufa. Tokolobela mpe na mokuse ndakisa ya ntoma Yoane oyo azalaki kozwa lisiko na motuya mingi. Na nsuka, tokolobela ndenge oyo tokoki komonisa botondi mpo na lisiko, mpe ndenge oyo tokoki kokómisa lisusu makasi botondi na biso mpo na mbeka oyo Yehova ná Yesu bapesá biso.

MPO NA NINI YEHOVA ATIKAKI YESU ANYOKWAMA?

⁴ Kanisá makambo oyo esalemaki na moko-lo ya nsuka oyo Yesu alekisaki awa na mabele liboso akufa. Atako Yesu akokaki kosenga na mampinga ya baanzelu bábatela ye, atikaki ete basoda ya Roma bákanga ye mpe bábeta ye kozanga mawa. (Mat. 26:52-54; Yoa. 18:3; 19:1) Babeti ye na fimbo moko oyo ezokisi ye makasi mpenza. Na nsima, bamemisi ye nzete moko ya kilo mpenza na mokongo na ye oyo etondi na bampota. Yesu abandi komema nzete yango tii na esika oyo basengeli koboma ye. Kasi mwa moke na nsima, basoda ya Roma bayebisi mobali moko oyo azalaki wana amemela Yesu nzete yango. (Mat. 27:32) Ntango Yesu akómi na esika oyo asengeli kobomama, basoda yango babeti ye nsete na maboko mpe na makolo likoló ya nzete yango. Kilo ya nzoto ya Yesu ebandi kopasola misuni na ye na bisika oyo babeti ye bansete. Banninga na ye bazali na mawa makasi mpe mama na ye azali kolela, kasi bakonzi ya Bayuda bazali kotyola Yesu. (Luka 23:32-38; Yoa. 19:25) Yesu azali kolekisa bangonga moko ya mpasi mpenza. Ndenge oyo bakakisi ye likoló ya nzete, esali ete motema mpe mimpululu (*poumons*) na ye esala lisusu malamuru te. Yango wana akómi kopema na mpasi. Yesu ayebi ete atikali sembo epai ya Yehova, yango wana liboso aku-

4. Lobelá ndenge oyo Yesu akufaki.

fa, abondeli ye mpo na mbala ya nsuka. Na nsima, akitisi motó na ye mpe akati motema. (Mrk. 15:37; Luka 23:46; Yoa. 10:17, 18; 19:30) Ezalaki liwa moko ya nsóni, ya mpasi mpenza, mpe ezwaki ntango mingi!

⁵ Mpo na Yesu, lolenge oyo asengelaki kobomama ezalaki te likambo ya mpasi mingi. Azalaki nde komitungisa mpo na makambo oyo bafundaki ye mpe oyo mpo na yango asengelaki kobomama. Bafundaki ye ete ayingi Nzambe, elingi koloba, azalaki ata na limemya moko te mpo na Nzambe mpe mpo na nkombo na ye. (Mat. 26:64-66) Likambo yango etungisaki Yesu mingi mpe atyaki motema ete Tata na ye akotika nzela te ete ayokisama nsóni ndenge wana. (Mat. 26:38, 39, 42) Mpo na nini Yehova atikaki nzela ete Mwana na ye oyo azalaki kilinga mingi anyokwama mpe akufa? Tólobela bantina misato.

⁶ Ya liboso, Yesu asengelaki kokakisama na nzete mpo na kosikola Bayuda na elakeli mabe. (Gal. 3:10, 13) Bandimaki ete bakotosa mibeko ya Nzambe kasi batosaki yango te. Mpo na yango, balakelamaki mabe. Elakeli mabe yango ebakisamaki na etumbu ya liwa oyo bazalaki na yango mpo bazalaki bana ya Adama. (Rom. 5:12) Mibeko oyo Nzambe apesaki Yisraele elobaki ete soki moto asali lisumu oyo ebongi na liwa, moto yango asengelaki kobomama. Na nsima, nzoto ya moto yango esengelaki kokakisama likoló ya nzete.* (Mib. 21:22, 23; 27:26) Na yango, lokola bakakisaki Yesu likoló ya nzete, Bayuda bakokaki kosikolama na elakeli mabe yango, mpe mbeka oyo Yesu apesaki ekokaki kosalisa bango atako baboyaki ye.

* Baroma bazalaki na momeseno ya kokakisa likoló ya nzete mosali-mabe oyo azali na bomoi, mpe Yehova atikaki nzela ete Mwana na ye abomama na ndenge wana.

5. Mpo na Yesu, likambo nini ezalaki mabe mpenza koleka ndenge oyo asengelaki kobomama?

6. Mpo na nini Yesu asengelaki kokakisama likoló ya nzete ya mpasi?

⁷ Tólobela ntina ya mibale oyo Nzambe atikaki nzela ete Mwana na ye anyokwama. Azalaki kopesa Yesu formasyo mpo na mokumba oyo akozala na yango na mikolo ezali koya, ya koza-la Nganga-nzambe Monene na biso. Yesu amonaki ndenge oyo kotosa mibeko ya Nzambe ezalaka mpasi ntango moto akutani na komekama ya makasi. Atungisamaki mingi mpenza, yango wana abondelaki Nzambe “na koganga makasi mpe na mpisoli.” Na ntembe te, lokola Yesu atungisamaki mingi ndenge wana, ayebi bamposa na biso mpe ‘akoki kosalisa biso ntango tozali komekama.’ Tozali mpenza na botondi ndenge Yehova atyelá biso Nganga-nzambe Monene oyo atondi na motema mawa, mpe oyo akoki “koyokela biso mawa na bolembu na biso!” —Ebr. 2:17, 18; 4:14-16; 5:7-10.

⁸ Ya misato, Yehova atikaki Mwana na ye anyokwama makasi ndenge wana mpo akoka kopesa eyano na motuna oyo ya ntina mingi: Bato bakoki nde kotikala sembo epai ya Nzambe ata ntango bakutani na komekama ya makasi? Satana alobaka ete ekoki kosalema te! Alobaka ete bato basalalaka Nzambe mpo balingaka ete Nzambe apesa bango mwa eloko. Alobaka mpe ete, lokola nkoko na bango Adama, bato balingaka Yehova te. (Yobo 1:9-11; 2:4, 5) Lokola Yehova ayebaki ete Yesu akotikala sembo, yango wana atikaki nzela ete Mwana na ye anyokwama tii na nsuka mpenza. Yesu abatelaki bosembo na ye mpe amonisaki ete Satana azali mobuki-lokuta.

NTOMA YOANE AZALAKI KOZWA LISIKO NA MOTUYA MINGI

⁹ Liteya ya lisiko ekómisá kondima ya bakristo mingi makasi. Bakobaka kosakola atako botemeli mpe bayikaka mpiko na minyoko ya ndenge

7. Wapi ntina ya mibale oyo Yehova atikaki nzela ete Mwana na ye anyokwama?

8. Wapi ntina ya misato oyo Nzambe atikaki nzela ete Mwana na ye amekama makasi?

9. Ndakisa nini ntoma Yoane atikelá biso?

na ndenge bomoi na bango mobimba. Tótalela ndakisa ya ntoma Yoane. Ekoki kozala ete na boumeli ya mbula koleka 60, ateyaki na bosembo nyonso solo na ntina etali Kristo mpe lisiko. Ntango akómaki na mbula pene na 100, guvernema ya Roma ekanisaki ete azali moto mabe mpenza. Yango wana, batyaki ye na boloko na esanga ya Patimosi. Likambo nini ya mabe asalaki? Azalaki “kolobela Nzambe mpe kotatola mpo na Yesu.” (Em. 1:9) Yoane atikelá biso ndakisa malamum mpenza na likambo etali komonisa kondima mpe koyika mpiko!

¹⁰ Na mikanda ya Biblia oyo Yoane akomaki, amonisi ndenge oyo azalaki kolinga Yesu mingi mpe ndenge oyo azalaki na botondi mingi mpo na lisiko. Alobeli lisiko to matomba oyo bato bakoza na nzela na yango mbala koleka 100. Na ndakisa, Yoane akomaki boye: “Soki moto asali lisumu, tozali na mosungi moko epai ya Tata, Yesu Kristo, moyengebene.” (1 Yoa. 2:1, 2) Lisusu, mikanda oyo Yoane akomaki ebeti nsete na likambo etali “kotatola mpo na Yesu.” (Em. 19:10) Emonani polele ete Yoane azalaki na botondi mingi mpo na lisiko. Ndenge nini biso mpe tokoki komekola ye?

NDENGE NINI OKOKI KOMONISA BOTONDI MPO NA LISIKO?

¹¹ *Boyá kosala masumu.* Soki tozali mpenza na botondi mpo na lisiko, tokoboya kozala na makanisi lokola oyo: ‘Ntango namekami, ezali na ntina te ete naboma nzoto mpo naboya kosala lisumu. Nakoki kosala lisumu mpe na nsima nakosenga Nzambe alimbisa ngai.’ Nzokande, ntango tomekami mpo tosala likambo moko ya mabe, tosengeli nde koloba: ‘Te! Na kotalela nyonso oyo Yehova ná Yesu basalá mpo na ngai, nakoki te kosala likambo ya boye.’ Na kotalela makambo oyo touti koloba, tokoki

10. Ndenge nini mikanda oyo Yoane akomaki emonisi ete azalaki na botondi mingi mpo na lisiko?

11. Nini ekoki kosalisa biso tóboya kosala lisumu?

Soki tozali mpenza na botondi mpo na lisiko, tokoboya kosala masumu
(Talá paragrafe 11)

kosenga Yehova apesa biso makasi mpe koloba na ye: ‘Salisá ngai nakwea na komekama te.’ —Mat. 6:13.

¹² **Lingá bandeko na yo bakristo.** Ntango tozali kolinga bandeko na biso bakristo, tomonisaka mpe botondi mpo na lisiko. Mpo na nini? Mpo Yesu apesaki bomoi na ye kaka mpo na biso moko te, kasi mpe mpo na bandeko na biso bakristo. Lokola andimaki kokufa mpo na bango, yango emonisi ete bazali na motuya mingi na miso na ye. (**Tángá 1 Yoane 3:16-18.**) Tokomonisa ete tolingaka bandeko na biso bakristo na makambo oyo tosalemaka bango. (Ef. 4: 29, 31-5:2) Na ndakisa, tosalisaka bango ntango bazali kobela, ntango bazali kokutana na mikakatano ya makasi to na makama oyo ebimaka yango moko. Kasi tosengeli kosala nini ntango ndeko moko asali to alobi likambo moko oyo epesi biso mpasi?

¹³ Na bantango mosusu omonaka ete ezali mpasi olimbisa ndeko moko? (Lev. 19:18) Soki ezali bongo, landá toli oyo: “Bókoba kokanga motema moto na moto na makambo ya mosusu, mpe kolimbisana na motema moko soki moko na bino azali na likambo ná mosusu. Kaka nde-

nge Yehova alimbisaki bino na motema moko, bino mpe bósala bongo.” (Kol. 3:13) Mbala nyonso oyo tolimbisi ndeko na biso, tomonisaka Tata na biso ya likoló ete tozali mpenza na botondi mpo na lisiko. Ndenge nini tokoki kokoba komonisa lisusu botondi mingi mpo na likabo yango oyo Nzambe apesá biso?

NDENGE NINI OKOKI KOMONISA LISUSU BOTONDI MINGI MPO NA LISIKO?

¹⁴ **Pesáká Yehova matondi mpo na lisiko.** Joanna, ndeko mwasi moko ya mbula 83 oyo afindaka na Inde alobi boye: “Namoni ete ezali na ntina nalobelaka lisiko ntango nyonso oyo nazali kobondela mpe napesaka Yehova matondi mpo na yango.” Mikolo nyonso na mabondeli na yo moko, yebisáká Yehova mabunga oyo osali mpe sengáká ye alimbisa yo. Kasi soki osali lisumu moko ya monene, ekosenga mpe oluka lisalisi ya bankulutu. Bakoyoka yo mpe bakopesa yo toli ya malamumu oyo euti na Liloba ya Nzambe. Bakobondela elongo na yo mpe bakosenga Yehova alimbisa yo mpo ozongela lisusu boyokani ya malamumu elongo na ye.—Yak. 5:14-16.

¹⁵ **Manyolá na lisiko.** Rajamani, ndeko mwasi

14. Wapi lolenge moko oyo tokoki komonisa lisusu botondi mingi mpo na lisiko?

15. Mpo na nini tosengeli kozwaka ntango ya kotánga makambo etali lisiko mpe komanyola na yango?

12. Ndenge nini tokoki kosalela toli oyo ezali na 1 Yoane 3:16-18?

13. Mpo na nini tosengeli kolimbisaka basusu?

moko oyo azali na mbula 73 alobi boye: “Mbala nyonso oyo natángaka ndenge oyo Yesu anyokwamaki, mayi ya miso ebimaka ngai.” Yo mpe okoki koyoka bongo soki okanisi ndenge oyo Mwana ya Nzambe anyokwamaki mingi. Kasi soki ozali kokanisa na mozindo na mbeka oyo Yesu apesaki, bolingo na yo mpo na ye mpe mpo na Tata na ye ekokóma lisusu makasi. Mpo na kosalisa yo okanisa na mozindo na lisiko, ekozala malamú otya yango na programe ya boyekoli na yo moko.

16 *Teyáká basusu makambo etali lisiko.* Mbala nyonso oyo toyebisi bato makambo etali lisiko, tokómaka na botóndi mingi mpo na yango. Tozali na bisaleli ya kitoko mpenza mpo na koteya basusu ntina oyo Yesu akufaki mpo na biso. Na ndakisa, tokoki kosalela liteya 4 ya mwa buku *Nsango malamú oyo euti na Nzambe!* Liteya yango ezali na motó ya likambo: “Yesu Kristo azali nani?” To mpe tokoki kosalela mokapo 5 ya buku *Makambo oyo Biblia eteyaka.* Mokapo yango ezali na motó ya likambo: “Lisiko ezali likabo ya Nzambe oyo eleki monene.” Mpe mbula na mbula, tokómisaka lisusu makasi botóndi na biso mpo na lisiko na ndenge toyanganaka na

16. Koteya bato mosusu makambo etali lisiko ekoki kosalisa biso na nini? (Talá elilingi ya ezipeli.)

Ekaniseli ya liwa ya Yesu, mpe na ndenge tobenngisaka bato báya kosangana elongo na biso na molulu yango. Yehova apesá biso lokumu monene ya koteya basusu makambo etali Mwana na ye.

17 Na ntembe te, tozali na ntina ya kobatela mpe ya kokómisa lisusu makasi botóndi na biso mpo na lisiko. Na nzela ya lisiko, tokoki kozala na boyokani ya malamú ná Yehova atako tozali bato ya kozanga kokoka. Mpe na nzela ya lisiko, misala nyonso ya Zabolo ekosuka mpo na libela. (1 Yoa. 3:8) Lisusu na nzela ya lisiko, mokano oyo Yehova azalaki na yango na ebandeli mpo na mabele ekokokisama. Mabele mobimba ekokóma Paradiso. Moto nyonso oyo okokutana na ye kuna, akolinga Yehova mpe akosalela ye. Na yango, tiká ete mokolo na mokolo tóluka lolenge ya komonisa botóndi na biso mpo na lisiko, likabo ya Nzambe oyo eleki monene mpo na bato.

17. Mpo na nini lisiko ezali likabo ya Nzambe oyo eleki monene mpo na bato?

NDIMBOLA YA BILILINGI Lokasa 18: Ndeko mokomoko azali kotemela komekama: ya kotala bililingi ya mabe, ya komela likaya mpe ya kondima kanyaka.

OKOPESA EYANO NINI?

- Lisiko ezali nini?
- Mpo na nini Yesu asengelaki konyokwama mpe kokufa?
- Ndenge nini tokoki kokómisa lisusu makasi botóndi na biso mpo na lisiko?

LOYEMBO 108

Bolingo ya sembo
ya Nzambe

NA MOKUSE

Bandeko na biso mosusu bazalaka na mokakatano ya kondima ete Yehova alingaka bango. Na lisolo oyo, tokolobela ntina oyo tosendeli kondima ete Yehova alingaka mokomoko na biso. Tokolobela mpe oyo tokoki kosala soki tozali kondima te ete Yehova alingaka biso.

Yehova alingaka yo mpenza!

“Yehova azali kosepela na bato na ye.”—NZ. 149:4.

YEHOVA NZAMBE “asepelaka na bato na ye.” (Nz. 149:4) Koyeba likambo yango esepelisaka biso mpenza! Yehova amonaka bizaleli na biso ya malamumu, ayebaka ete na mikolo ezali koya tokoki kokóma bato malamumu, mpe abendaka biso penepene na ye. Soki totikali sembo epai na ye, ye mpe akozala penepene na biso mpo na libela.—Yoa. 6:44.

² Moto mosusu akoki koloba boye: ‘Nayebi ete Yehova alingaka basaleli na ye nyonso. Kasi nini emonisi ete alingaka ngai mpenza?’ Nini ekoki kotinda moto amituna bongo? Oksana,* oyo anyokwamaki mingi ntango azalaki mwana moke alobi boye: “Nasepelaki mingi ntango nazwaki batisimo mpe ntango nabandaki mosala ya mobongisi-nzela. Kasi mbula 15 na nsima, nakómaki kokanisa makambo ya mpasi oyo nakutanaki na yango ntango nazalaki mwana. Namonaki ete Yehova andimaka ngai te mpe ebongi te ete alinga ngai.” Yua, ndeko mwasi moko ya mobongisi-nzela, oyo anyokwamaki mpe mingi ntango azalaki naino mwana, alobi boye: “Namipesaki na Yehova mpo nalingaki kosepelisa motema na ye. Kasi namindimisaki ete akoki kolinga ngai ata moke te.”

³ Ndenge moko na bandeko basi oyo touti kolobela, na ntembe te yo mpe olingaka Yehova mingi, kasi okoki kozala na mokakatano ya kondima ete ye mpe alingaka yo. Mpo na nini osendeli kondima ete Yehova atyelaka yo mpenza likebi? Mpe nini ekoki kosalisa yo soki okómi kokanisa ete Yehova alingaka yo te? Na lisolo oyo tokozwa biyano na mituna yango.

* Topesi bango bankombo mosusu.

1. Yehova amonaka makambo nini epai ya basaleli na ye?
2. Mpo na nini bato mosusu bazalaka na mokakatano ya kondima ete Yehova alingaka bango?
3. Tokolobela nini na lisolo oyo?

KOBOYA KONDIMA ETE YEHOVA ALINGAKA BISO EZALI MPENZA LIKAMA

4 Bolingo ezali na nguya mpenza mpe epesaka biso makasi. Soki tomindimisi ete Yehova alingaka biso, tokosalela ye na motema mobimba ata soki tokutani na mikakatano nini na bomoi na biso. Kasi soki tozali kondima te ete Nzambe atyelaka biso likebi, ‘nguya na biso ekozala moke.’ (Mas. 24:10) Mpe soki tolembi nzoto mpe tokómi kokanisa ete Nzambe alingaka mpe atyelaka biso likebi te, ekozala mpasi te mpo Satana alonga biso.—Ef. 6:16.

5 Bandeko na biso mosusu bakómaki kokanisa ete Yehova alingaka bango te mpe atyelaka bango likebi te. Mpe yango esalaki ete kondima na bango elemba. Nkulutu moko na nkombo James alobi boye: “Atako nazalaki na Betele mpe nazalaki kosepela ndenge nazalaki kosakola na teritware ya lisangá ya monoko ya bapaya, nazalaki komituna soki Yehova azalaki kosepela mpenza na mosala oyo nazalaki kosala. Kutu na ntango moko boye, nakómaki komituna soki Yehova azalaki koyoka mpenza mabondeli na ngai.” Eva, oyo azali mpe na mosala ya

4. Mpo na nini koboya kondima ete Yehova alingaka biso ezali mpenza likama?

5. Nini ekómelaki bandeko mosusu oyo bazalaki kondima te ete Nzambe alingaka bango?

ntango nyonso, alobi boye: “Namoni ete ezali mpenza likama koboya kondima ete Yehova alingaka biso, mpo yango ekoki kobebisa makambo nyonso oyo tozali kosala na mosala na ye. Yango ekoki kosala ete osepela lisusu te na makambo ya elimo mpe kosilisa esengo na yo na mosala ya Yehova.” Michael, oyo azali mobongisi-nzela ya sanza na sanza mpe nkulutu, alobi boye: “Soki ondimaka te ete Yehova atyelaka yo likebi, okotika kosalela ye.”

6 Masolo ya bandeko yango emonisi ete koboya kondima ete Yehova alingaka biso ekoki mpenza kobebisa kondima na biso. Kasi tose ngeli kosala nini soki tokómi kokanisa ete Nzambe alingaka biso te? Tosengeli mbala moko kotika kokanisa bongo. Sengá Yehova asalisa yo olongola “makanisi oyo etungisaka” mpo okóma na ‘kimya ya Nzambe oyo ekobatela motema mpe makanisi na yo.’ (Nz. 139:23; Flp. 4:6, 7) Mpe kobosana te ete ozali yo moko te. Bandeko mosusu ya sembo mpe bazali kobundana na makanisi ya ndenge wana. Ata basaleli ya Yehova ya ntango ya kala mpe base ngelaki kobundisa makanisi ya ndenge wana. Tótala mateya oyo tokoki kozwa na ndakisa ya ntoma Paulo.

6. Tosengeli kosala nini ntango tokómi kokanisa ete Nzambe alingaka biso te?

Tata na biso ya likoló
“asepelaka” na mokomoko
na biso
(Talá paragrafe 1)

Eloko oyo ezali na ntina na miso ya Nzambe, ezali makambo oyo tozali kosala *sikoyo* mpe oyo tokosala na *mikolo ezali koya*, kasi te mabunga oyo tosalá *kala* (Talá paragrafe 11)

MATEYA OYO TOKOKI KOZWA NA MAKAMBO OYO PAULO AKUTANAKI NA YANGO

⁷ Na bantango mosusu ekómelaka yo omiyo-ka ete ozali na mikumba mingi, mpe ete ezali mpasi osala likambo mokomoko oyo osegelaki kosala? Soki ezali bongo, okomitya na esika ya Paulo. Azalaki komitungisa kaka mpo na lisangá moko te, kasi “mpo na masangá nyonso.” (2 Ko. 11:23-28) Ozali na maladi moko oyo eumeli mpe oyo mbala mingi esilisaka yo esengo? Paulo azalaki na mokakatanano moko oyo enyokolaki ye mingi. Ekoki kozala maladi moko oyo ezalaki konyokola ye mpe azalaki na mposa ete maladi yango esila. (2 Ko. 12:7-10) Na bantango mosusu ekómelaka yo olamba nzoto mpo na mabunga na yo moko? Yango mpe ekómelaki Paulo na ntango moko boye. Amibengaki “moto ya mawa” mpo azalaki kobunda ntango nyonso mpo na kosala oyo ezali malamumu.—Rom. 7:21-24.

⁸ Atako Paulo akutanaki na mikakatano ndenge na ndenge mpe makambo oyo elembisaki ye nzoto, akobaki kosalela Yehova. Nini epesaki ye makasi ya kosala bongo? Atako ayebaki malamumu mabunga na ye, azalaki na kondima makasi na lisiko. Ayebaki mpe elaka ya Yesu

oyo elobi ete ‘*moto nyonso* oyo azali kondimela Yesu akozwa bomoi ya seko.’ (Yoa. 3:16; Rom. 6:23) Ya solo, Paulo azalaki na kati ya bato oyo bazalaki kondimela lisiko. Amindimisaki ete Yehova asepelaka kolimbisa ata baoyo basalá masumu ya minene soki babongoli motema.—Nz. 86:5.

⁹ Paulo azalaki mpe na kondima ete Nzambe alingaki ye mingi mpo ayebaki ete atindaki Yesu akufa mpo na ye. (**Tángá Bagalatia 2: 20.**) Tótala maloba kitoko oyo ezali na nsuka ya verse yango. Paulo alobaki: “Mwana ya Nzambe . . . alingaki *ngai* mpe amikabaki mpo na *ngai*.” Paulo amonaki te ete azalaki moto mabe mpo Nzambe alinga ye te. Akanisaki mpe te ete: ‘Namoni ntina oyo Yehova alingaka bandede na ngai, kasi akoki kolinga ngai te.’ Paulo ayebisaki bakristo ya Roma boye: “Ntango tozalaki naino basumuki, Kristo akufelaki *biso*.” (Rom. 5:8) Eloko moko te ekoki kopeki-sa Nzambe alinga biso!

¹⁰ **Tángá Baroma 8:38, 39.** Paulo ayebaki ete bolingo ya Nzambe ezali mpenza na nguya. Akomaki ete ‘eloko moko te ekokoka kokabola biso na bolingo ya Nzambe.’ Paulo ayebaki ndenge oyo Yehova amoniselaki Bayisraele

7. Mikakatano nini Paulo akutanaki na yango?

8. Nini esalisaki Paulo ayika mpiko atako akutanaki na mikakatano?

9. Maloba ya Paulo oyo ezali na Bagalatia 2:20 ekoki koteya biso nini?

10. Baroma 8:38, 39 eteyi biso nini?

motema molai. Ayebaki mpe ndenge oyo Yehova amoniselaki ye motema mawa. Na maloba mosusu, Paulo azalaki koloba boye: ‘Lokola Yehova atindaki Mwana na ye akufa mpo na *ngai*, yango esengeli kondimisa ngai ete alingaka ngai mingi.’—Rom. 8:32.

¹¹ **Tángá 1 Timote 1:12-15.** Ekoki kozala ete Paulo azalaki komitungisa mpo na makambo oyo asalaki liboso akóma mokristo. Tokoki kokamwa te ndenge amibengaki mosumuki “ya liboso mpenza.” Liboso ayeba solo, Paulo anyokolaki bakristo na engumba moko nsima ya mosusu. Atyaki basusu na boloko mpe apesaki tribunale maboko ntango bazwaki ekateli ya koboma bakristo mosusu. (Mis. 26:10, 11) Kanisá ndenge oyo Paulo azalaki komiyoka soki akutani na elenge mokristo moko oyo ye apesaki nzela ete báboma baboti na ye. Paulo azalaki koyoka mawa makasi mpo na mabunga oyo asalá, kasi ayebaki ete akoki kobongola yango te. Andimaki ete Kristo akufaki mpo na ye, yango wana akomaki boye: “Mpo na boboto monene ya Nzambe nazali ndenge nazali.” (1 Ko. 15:3, 10) Yango eteyi biso nini? Osengeli kondima ete Kristo akufaki mpo na *yo*, mpe yango epesi *yo* likoki ya kozala na boyokani ya malamumu elongo na Yehova. (Mis. 3:19) Eloko eleki ntina na miso ya Nzambe, ezali makambo oyo tozali kosala *sikoyo* mpe oyo tokosala na *mikolo ezali koya*. Kasi ezali te mabunga oyo tosalá *kala*, ezala tozalaki Batatoli ya Yehova na ntango wana to te.—Yis. 1:18.

¹² Soki okanisi ndenge oyo Yesu akufaki mpo na kozipa masumu na *yo*, ntango mosusu okoki koloba boye: ‘Nabongi te mpo na kozwa likabo ya motuya boye.’ Mpo na nini okoki komiyoka

11. Atako Paulo asalaki masumu oyo elobelami na 1 Timote 1:12-15, nini endimisaki ye ete Nzambe azalaki kolina ye?

12. Ndenge nini maloba oyo ezali na 1 Yoane 3:19, 20 ekoki kosalisa biso soki tomoni ete tozali na ntina te mpe ebongi te Nzambe alinga biso?

Ndenge oyo Liloba ya Nzambe esalisaka bango

- “Ntango namipesaka mobimba na *boyekoli na ngai ya Biblia*, nakómaka kokanisa makambo etali Yehova mpe basusu.”—Michael
- “Kozala na *programme malamumu ya botáangi ya Biblia* esalisaka ngai natika kokanisa ete Yehova alingaka ngai te. Atako na bantango mosusu nazalaka na mposa ya kotánga to koyekola Biblia te, kasi soki nayekoli, natikelaka Yehova nzela mpo akundwela ngai ete alingaka ngai.”—Kevin
- “Nasepelaka kotánga *mokanda ya Nzembo*. Nalingaka mingi Nzembo mokapo 27. Mbala mingi natángaka verse 1 tii 6, 10, mpe 12 tii 14 mpe namanyolaka na yango.”—Oksana
- “Nasalaka makasi nabanda mokolo na *kotánga Biblia* mpe kobondela. Mbala nyonso nazingaka te komona likambo moko oyo esalisaka ngai.”—James
- “Nsima ya *koyekola Biblia*, namiyokaka lisusu pene na Yehova. Na nsima, nayokaka kimya ya motema mpo Yehova apesi ngai makasi mpe kimya na ye. Koyekola Biblia esalisi ngai namona ete Yehova akobosana ngai te.”—Seiji

Otángá yango?

Osilá kotángá to koyekola buku *Pusaná penepene na Yehova*? Soki te, ekozala malamu otya yango na programe ya boyekoli na yo moko. Ndeko mwasi moko ya Californie, na États-Unis, oyo atángaki buku yango akomaki boye: “Nalingi koyebisa bino ndenge kotángá mpe komanyola na buku oyo ebongisi bomoi mpe boyokani na ngai ná Tata na biso ya likoló, Yehova. Sikoyo namoni ete Yehova akómi moninga na ngai . . . Nalingaka ye mingi, mpe kotángá buku oyo nde moko ya bantina oyo esalisi ngai nakóma koyoka bongo.”

ndenge wana? Mpo motema na biso ya kozanga kokoka ekoki kotinda biso tókanisa ete tozali na ntina te mpe ebongi te bálinga biso. (**Tángá 1 Yoane 3:19, 20.**) Soki tokómi kokanisa bongo, tosengeli kobosana te ete “Nzambe azali monene koleka mitema na biso.” Bolingo oyo Tata na biso ya likoló azalaka na yango mpo na biso mpe ndenge oyo alimbisaka biso, ezali makasi koleka makanisi nyonso ya mabe oyo tokoki kozala na yango na mitema na biso. Tosengeli komindimisa ete Yehova alingaka biso. Mpo na kosala bongo, tosengeli koyekola Liloba na ye mbala na mbala, kobondela ye mbala na mbala mpe kolekisa ntango elongo na bato oyo basambelaka ye. Mpo na nini kosala makambo yango ezali na ntina?

**NDENGE OYO KOYEKOLA BIBLIA,
KOBONDELA, MPE BANINGA YA SEMBO
BAKOKI KOSALISA BISO**

13 *Yekoláká Liloba ya Nzambe mokolo na mo-*

13. Ndenge nini koyekola Liloba ya Nzambe esalisaka biso? (Talá mpe etanda “Ndenge oyo Liloba ya Nzambe esalisaka bango.”)

kolo, mpe okomona lisusu bizaleli mingi ya kitoko ya Yehova. Yango ekosalisa yo omona ndenge oyo alingaka yo. Soki ozali komanyola mokolo na mokolo na makambo oyo ozali kotángá na Biblia, yango ekosalisa yo okanisa lisusu malamuko koleka, mpe ‘ekosembola’ makanisi mpe motema na yo. (2 Tim. 3:16) Nkulutu moko na nkombo Kevin oyo azalaki kokanisa ete azali na ntina te, alobi boye: “Kotángá Nzembo 103 mpe komanyola na mokapo yango esalisi ngai nasembola makanisi na ngai mpe nayeba makambo oyo Yehova akanisaka mpo na ngai.” Eva, oyo tolobelaki liboso, alobi boye: “Na nsuka ya mokolo nyonso, nazwaka ntango mpo na kokanisa makambo oyo ezali na ntina mpo na Yehova. Yango esalisaka ngai nazala na kimya ya motema mpe ekómisaka kondima na ngai makasi.”

14 ***Bondeláká mbala na mbala.*** (1 Tes. 5:17) Soki olingi kokóma moninga ya moto moko, osengeli kozwaka ntango ya kosolola na ye mbala na mbala mpe ya koyebisa ye ndenge oyo ozali komiyoka. Ezali mpe bongo na oyo etali boninga na biso ná Yehova. Soki tozali koyebisa ye ndenge tozali komiyoka, elingi koloba koyebisa ye makanisi mpe mitungisi na biso na libondeli, tokomonisa ete totyelaka ye motema mpe toyebi ete alingaka biso. (Nz. 94:17-19; 1 Yoa. 5:14, 16) Yua, oyo tolobelaki liboso alobi boye: “Ntango nabondelaka Yehova, nayebisaka ye kaka te makambo oyo nakutanaki na yango mokolo wana, kasi mpe makambo oyo nazali mpenza kokanisa mpe ndenge oyo nazali komiyoka. Mokemoke, nakómá komona Yehova kaka te lokola mokonzi moko ya kompanyi, kasi lokola tata oyo alingaka mpenza bana na ye.”—Talá etanda “Otángá yango?”

15 ***Salá boninga elongo na baoyo basalelaka Yehova.*** Bazali likabo oyo Yehova apesá biso.

14. Ndenge nini libondeli ekoki kosalisa biso?

15. Ndenge nini Yehova amonisi ete atyelaka biso likebi?

(Yak. 1:17) Tata na biso ya likoló amonisi ete atyelaka biso likebi ndenge apesá biso bandeko ya lisangá oyo balingaka biso “ntango nyonso.” (Mas. 17:17) Na mokanda oyo akomelaki bakristo ya Kolose, Paulo atángaki nkombo ya bandeko mosusu oyo basalisaki ye mpe abengaki bango ‘lisalisi oyo ezali kopesa ye makasi.’ (Kol. 4:10, 11) Ata Kristo Yesu azalaki mpe na mposa ya lisalisi ya basusu mpe amonisaki bontondi mpo na lisalisi oyo baninga na ye bapesaki ye, ezala baanzelu to bato.—Luka 22:28, 43.

¹⁶ Olukaka mpe ondimaka lisalisi oyo baninga na yo ya lisangá bapesaka yo? Ntango toyebisi moninga moko oyo akomeli na elimo makambo oyo ezali kotungisa biso, yango emonisi te ete tozali na kondima moke. Kutu, yango ekoki nde kobatela biso. James, oyo tolobelaki liboso alobi boye: “Kosala boninga makasi elongo na bakristo oyo bakomeli esalisi ngai mingi mpenza. Ntango makanisi ya mabe elekeli ngai motó, baninga yango ya sembo bayokaka ngai na likebi mpe bayebisaka ngai ete balingaka ngai. Ntango basalaka bongo, namonaka mbala moko ete Yehova alingaka mpe atyelaka ngai likebi.” Ezali mpenza na ntina tókolisa mpe tóba-

16. Ndenge nini baninga ya sembo bakoki kosalisa biso tópusana lisusu penepene na Yehova?

tela boninga ya makasi elongo na bandeko na biso ya lisangá!

TIKÁLÁ NA KATI YA BOLINGO YA NZAMBE

¹⁷ Satana alingaka ete tótika etumba oyo tozali kobunda mpo na kosala oyo ezali malamumu. Alingaka tókanisa ete Yehova alingaka biso te, mpe tobongi te abikisa biso. Kasi ndenge touti komona yango, ezali lokuta.

¹⁸ Yehova alingaka yo. Ozali mpenza na motuya na miso na ye. Soki otosi Yehova, lokola Yesu, yo mpe ‘okotikala na kati ya bolingo na ye’ mpo na libela. (Yoa. 15:10) Na yango, kondimela Satana te mpe kokanisa te ete Yehova alingaka yo te. Kasi yokáká nde Yehova, oyo amonaka makambo ya malamumu oyo mokomoko na biso asalaka. Yebá ete “asepelaka na bato na ye,” ata mpe yo!

17-18. Tosengeli koyokaka nani, mpe mpo na nini?

NDIMBOLA YA BILILINGI Lokasa 22: Liboso Paulo ayeba solo, anyokolaki bakristo mpe akotisaki bamosusu kati na bango na boloko. Kasi ntango andimaki oyo Kristo asalaki mpo na ye, abongwanaki mpe alendisaki bandeko na ye bakristo, oyo basusu kati na bango bazalaki bandeko ya bato oyo ye anyokolaki.

OKOPESA EYANO NINI?

- Mpo na nini tosengeli kondima ete Yehova alingaka biso?
- Mateya nini tokoki kozwa na ndakisa ya ntoma Paulo mpe ya basaleli mosusu ya Yehova ya mikolo na biso?
- Ndenge nini koyekola Biblia, kobondela, mpe baninga ya sembo basalisaka biso?

“Sikoyo nakómi kolinga mosala ya kosakola!”

LISOLO YA VANESSA VICINI

NAKOLÁ na engumba Balclutha, na sudi ya esanga ya Nouvelle-Zélande. Na bomwana, nalingaki Yehova mpe nabandaki kosepela kozala Motatoli na ye. Nazalaki kosepela mingi kokende makita mpe lisangá ezalaki esika ya libateli mpe ya esengo mpo na ngai. Atako nazalaki moto ya nsɔnɔni, nazalaki kosakola pɔɔ nyonso. Nazalaki kobanga te kosakwela baninga na ngai ya klasa mpe bato mosusu. Nazalaki kosepela ndenge nazalaki Motatoli ya Yehova, mpe ntango nakómaki na mbula 11 namipesaki na Nzambe.

NABUNGISI ESENGO NA NGAI

Likambo ya mawa, ntango nakómaki na mbula soki 13, boyokani na ngai ná Yehova ekómaki kobeba. Ezalaki komonana ete baninga na ngai ya klasa bazalaki na bonsomi mingi, ngai mpe nazalaki na mposa ya kozala na bonsomi yango. Nakómaki komona ete mibeko ya baboti na ngai mpe mitinda ya Biblia ezali makasi, mpe nakómaki kokanisa ete kosambela Yehova ezali likambo moko ya mpasi mingi. Atako nazalaki kondima ntango nyonso ete Yehova azali, nazalaki komiyoka te penepene na ye.

Natikaki mpenza kosakola te, kasi nazalaki kaka kosakola likolólíkoló. Ntango nazalaki kokende mosala ya kosakola, nazalaki komibongisa ata moke te. Na yango, nazalaki kokoka te kobanda lisolo ná moto mpe kokoba na yango. Yango esalaki ete mosala na ngai ya kosakola ebota mbuma te, mpe nazala na esengo te na mosala yango. Mpo na yango, natikaki mpenza kosepela na mosala ya kosakola. Nazalaki komituna boye: “Ndenge nini moto akoki kokoba kosakola pɔɔ na pɔɔ, mpe sanza na sanza?”

Ntango nakómaki na mbula 17, nakómaki na mposa ya kozala na lipanda. Yango wana nakangaki bisaka, natikaki ndako ya baboti na ngai, mpe nakendaki kofanda na Australie. Baboti na ngai bayokaki mawa

Tozali kosakola na Gleno, na Timor-Oriental

makasi ntango bamonaki nazali kolongwa na ndako. Yango etungisaki bango mingi, kasi bakanisaki ete nakokoba kosalela Yehova.

Na Australie, nazalaki lisusu kosalela Yehova mingi te mpe nakómaki kozangisa makita. Nasalaki mpe boninga ná bilenge mosusu oyo, lokola ngai, bazalaki kosepela koyangana na makita, kasi na nsima bazalaki kokende komela masanga mpe kobina na banga-nda ya butu. Soki nakanisi, namonaka ete nazalaki lokolo moko na kati mpe lokolo mosusu libandá, elingi koloba nazalaki na kati ya solo mpe nazalaki na mokili; kasi nazalaki mpenza koyeba te soki nazalaki na ngámbo nini.

LITEYA MOKO YA NTINA MINGI OYO NAZALAKI KOKANISA TE

Mbula mibale na nsima, nakutanaki na ndeko mwasi moko oyo na boumeli ya mwa ntango, azalaki kosalisa ngai, kozanga ete ayeba, nakanisa esika oyo nazalaki komema bomoi na ngai. Tozalaki kofanda ndako moko elongo na bandeko basi mitano ya minzamba mpe tobengisaki mokengeli ya zongazonga ná mwasi na ye Tamara báya kofanda na ndako na biso na boumeli ya pɔsɔ moko. Ntango mobali na ye azalaki ko-

landela makambo ya lisangá, Tamara azalaki kolekisa ntango elongo na biso mpe tozalaki koseka elongo. Yango esepelisaki ngai mpenza. Ayebaki mpenza komitya na esika ya basusu mpe ezalaki mpasi te kosolola na ye. Nakamwaki mpenza komona moto oyo asengelaki komipesa mingi na makambo ya Yehova alekisa ntango elongo na biso.

Tamara azalaki ndeko mwasi moko ya esengoese-ngo. Bolingo oyo azalaki na yango mpo na solo mpe mpo na mosala ya kosakola ezalaki kotinda bato mosusu mpe básala bongo. Atako nazalaki na esengo te mpo nazalaki kosalela Yehova te na kotalela makoki na ngai, Tamara azalaki kopesa Yehova oyo eleki malamumu na kotalela makoki na ye. Ndenge na ye ya kozala mpe esengo makasi oyo azalaki na yango ebongolaki mpenza bomoi na ngai. Ndakisa na ye etindaki ngai nakanisa na solo oyo ya ntina mingi: Yehova asepelaka tósalela ye “na esengo” mpe “na koga-nga ya esengo.”—Nz. 100:2.

NDENGE OYO NAKÓMAKI LISUSU KOSEPELA NA MOSALA YA KOSAKOLA

Nazalaki na mposa ya kozala na esengo lokola oyo Tamara azalaki na yango. Kasi mpo nazala na esengo ya bongo, nasengelaki kosala mbongwana minene na bomoi na ngai. Yango ezwaki mwa ntango, kasi

Ngai ná Alex, tozali kokende kopesa bato nkasa ya libyangi mpo na Ekaniseli na teritware moko oyo basakolá naino te

nsukansuka nakómaki kosala bambongwana ya mikemike. Nakómaki komibongisa liboso ya kokende na mosala ya kosakola mpe nasalaki mosala ya mobongisi-nzela mosungi mbala na mbala. Yango esalisaki ngai natika kobanga mpe nakóma na mpi-ko. Lokola nakómaki kosalela Biblia mbala mingi na mosala ya kosakola, yango esalisaki ngai nakóma kosepela lisusu mingi na mosala yango. Na nsima, nakómaki kosala mosala ya mobongisi-nzela mosungi sanz nyonso.

Nakómaki kosala boninga ná bato ya mbula nyo-nsa na lisangá oyo bazalaki kosala nyonso na mosala ya Yehova, mpe oyo bazalaki na esengo na mosala na ye. Ndakisa na bango ya malamú esalisaki ngai natalela lisusu makambo oyo nasengeli kotya na esika ya liboso na bomoi na ngai, mpe nabanda lisusu kotánga Biblia mokolo na mokolo. Nakómaki lisusu kosepela mingi na mosala ya kosakola mpe nsukansuka nakómaki mobongisi-nzela ya sanza na sanza. Mpo na mbala ya liboso na boumeli ya bambula, nakómaki na esengo mpe nakómaki komiyoka malamú na kati ya lisangá.

NAZWI MONINGA YA MOSALA OYO AZALI MPE MOBONGISI-NZELA

Mbula moko na nsima, nakutanaki na Alex, ndeko moko ya boboto oyo alingaka Yehova mpe mosala ya kosakola. Azalaki mosaleli na misala mpe asilaki kolekisa mbula motoba na mosala ya mobongisi-nzela. Alex akendaki mpe na Malawi mpo na kopesa maboko na esika oyo mposa ezalaki monene na boumeli ya sanza soki mwambe. Na Malawi, alekisaki ntango elongo na bamisionere oyo bazalaki bandakisa malamú mpo na ye mpe oyo balendisaki ye akoba kotya matomba ya Bokonzi na esika ya liboso.

Na 2003, ngai ná Alex tobalanaki, mpe banda wana tozali kaka na mosala ya ntango nyonso. Toyekoli mateya mingi ya ntina mpe Yehova apamboli biso na ndenge mingi.

YEHOVA APAMBOLI BISO MPENZA

Na 2009, batindaki biso bamisionere na Timor-Oriental, ekólo moko ya moke oyo ezali na bisanga ya Indonésie. Tokamwaki, tosepelaki, kasi tobangaki mpe mwa moke. Sanza mitano na nsima, tokómaki na engumba-mokonzi Dili.

A

B

A. Tozali kozonga esika tofandaka

B. Tozali kolakisa bana ya Timor-Oriental video ya Caleb ná Sofia

Ezali mpenza esengo koyekola Biblia na bato yango ya komikitisa!

laki kosala mibembo na mwa bisi moko oyo etondaki na bato, oyo ezalaki na mbisi ya kokauka mpe na ndunda oyo bato basombaki na wenze. Mikolo mosusu, tozalaki koyekola na bato Biblia na kati ya mwa ndako moko oyo ezalaki na molunge mpe salite na kati; mpe nsoso ezalaki kotambolatambola na kati. Atako mikakatano wana nyonso, mbala mingi nazalaki koloba, 'ezali bomoi moko ya esengo mpenza!'

Soki nakanisi, napesaka baboti na ngai matondi ndenge basalaki nyonso bâteya ngai banzela ya Yehova mpe ndenge basalisaki ngai ata na ntango oyo nazalaki na boyokani ya malamumu te ná ye. Masese 22:6 ekokisamá mpenza mpo na ngai. Ezala tata to mama na ngai, bango nyonso basepelaka mpo na ngai mpe mpo na Alex. Basepelaka komona ndenge Yehova azali kosalela biso. Kobanda 2016, tozali kosala mosala ya zongazonga na teritware ya filiale ya Australasie.

Ezali mpasi nandima ete na ntango moko boye, nazalaki te kosepela na mosala ya kosakola. Sikoyo, nalingaka mpenza mosala yango. Namoni ete ata soki tokutani na makambo nini na bomoi, esengo ya solo solo eutaka kaka soki tozali kosalela Yehova na motema na biso mobimba. Ya solo, mbula 18 oyo tolekisi elongo na Alex na mosala ya Yehova, ezalaki bambula moko ya esengo mpenza na bomoi na ngai. Sikoyo namoni bosolo ya maloba oyo mokomi ya Nzembo Davidi alobaki na Yehova ete: "Baoyo nyonso bazali kokima epai na yo bakosepela; bakoganga na esengo libela na libela. . . . Mpe baoyo balingaka nkombi na yo bakosepela na yo."—Nz. 5:11.

Bomoi na ekólo yango ekesanaki mpenza na bomoi oyo tozalaki na yango liboso. Tosengelaki koyekola mimeseno ya sika, monoko ya sika mpe komesana na bilei mpe bomoi ya sika. Mbala mingi na mosala ya kosakola, tozalaki kokutana na bato oyo bazalaki mpenza babola, oyo batángá mingi te, mpe oyo bazalaki konyokwama. Tomonaki mpe bato mingi oyo bazalaki na bilembo ya bampota na nzoto mpe oyo bazalaki konyokwama na makanisi mpo na bitumba.*

Mosala ya kosakola ezalaki kobota mbuma mpenza. Na ndakisa, mokolo moko nakutanaki na elenge mwasi moko ya mbula 13 na nkombi Maria.[#] Mama na ye autaki kokufa eleki mwa bambula, mpe mbala mingi azalaki komona tata na ye te. Ndenge moko na bilenge mingi ya mbula na ye, Maria ayebaki te oyo asengelaki kosala na bomoi na ye. Nazali koyeba lisusu mokolo moko ndenge alalaki ntango azalaki koyebisa ngai makambo oyo ezalaki na motema na ye. Kasi naye baki mpenza te makambo nini azalaki koloba mpo naye baki koloba monoko ya mboka na bango malamumu te. Nabondelaki Yehova, nasengaki ye asalisa ngai mpo nalendisa ye, mpe na nsima nabandaki kobondisa ye na baverse ya Biblia. Mwa bambula na nsima, namonaki ndenge solo ebongolaki bizaleli mpe ndenge na ye ya kolata mpe ya kosala monzele. Na nsima, azwaki batisimo mpe sikoyo akómá koyekola Biblia ná bato ye moko. Lelo oyo, Maria azali na kati libota monene ya basaleli ya Yehova mpe amiyokaka ete balingaka ye.

Yehova apamboli mosala ya kosakola na Timor-Oriental. Atako basakoli mingi bazwi batisimo kaka na boumeli ya mbula zomi oyo euti koleka, mingi bazali babongisi-nzela, basaleli na misala to mpe bankulutu. Basusu basalaka na babiro ya kobongola mikanda mpe bapesaka maboko mpo na kobongola mikanda oyo elimbolaka Biblia na minoko ya mboka na bango. Nayokaka mpenza esengo ntango namonaka bango bazali koyemba na makita, bazali koseka mpe ndenge oyo bazali kokola na elimo.

BOMOI YA ESENGO OYO NAKANISAKI NA YANGO TE

Bomoi na Timor-Oriental ekesanaki mpenza ná oyo tozalaki na yango na Australie. Kasi ezalaki bomoi moko ya esengo mpenza. Na bantango mosusu toza-

* Kobanda na 1975, bitumba ezalaki na Timor-Oriental na boumeli ya bambula koleka 20 mpo bato bazalaki na mposa ya kowa lipanda na makambo ya politiki.

[#] Topesi bango bankombo mosusu.

Mpo na nini liboso Yesu akufa atángaki maloba ya Davidi oyo ezali na Nzembo 22:1?

■ Mwa moke liboso Yesu akufa, alobaki maloba oyo ezali na Matai 27:46 ete: “Nzambe na ngai, Nzambe na ngai, mpo na nini osundoli ngai?” Ntango Yesu alobaki maloba yango, akokisaki maloba ya mokomi ya Nzembo Davidi oyo ezali na Nzembo 22:1. (Mrk. 15:34) Ekozala mpenza libunga kokanisa ete Yesu alobaki maloba yango mpo Yehova asepelaki na ye te to mpo azangaki kondima mpo na mwa ntango. Yesu ayebaki malamumu ntina oyo asengelaki kokufa mpe andimaki kosala bongu. (Mat. 16:21; 20:28) Ayebaki mpe malamumu ete na ntango ya liwa na ye Yehova akotika kobatela ye. (Yobo 1:10) Na yango, Yehova atikaki kobatela Yesu mpo Yesu amonisa ete akotikala ntango nyonso sembo ata

soki liwa na ye ekozala mpasi ndenge nini. —Mrk. 14:35, 36.

Kasi mpo na nini Yesu alobaki maloba oyo ezali na Nzembo yango? Ata soki toyebi mpenza te ntina oyo alobaki yango, tokolobela mwa makambo oyo mbala mosusu esalaki ete Yesu aloba maloba yango.*

Ntango Yesu alobaki maloba yango, azalaki nde komonisa ete Yehova akosalisa ye te na ntango ya liwa na ye? Yesu asengelaki kofuta lisiko kozanga ete Yehova asalisa ye. Na yango, asengelaki ‘kokufela moto nyonso.’—Ebr. 2:9.

* Talá mpe paragrafe 9 mpe 10 ya lisolo: “Zwá mateya na maloba ya nsuka oyo Yesu alobaki liboso akufa” na nimeroro oyo.

Lokola Yesu alobelaki kaka mwa maloba moke oyo ezali na Nzembo yango, alingaki nde kobenda likebi ya bato na Nzembo yango mobimba? Na ntango wana, Bayuda mingi bazalaki na momeseno ya kokanga maloba oyo ezali na mokanda ya Nzembo na motó. Ntango bayoki maloba ya verse moko ya Nzembo, bazalaki mbala moko kokanisa maloba oyo ezali na Nzembo yango mobimba. Soki yango nde likambo oyo Yesu alingaki koloba, boye alingaki kosalisa Bayuda oyo bazalaki bayekoli na ye bákanisa bisakweli mingi oyo ezali na mokanda ya Nzembo oyo emonisi makambo oyo esengelaki kosalema liboso ya liwa na ye. (Nz. 22:7, 8, 15, 16, 18, 24) Lisusu, baverse ya nsuka oyo ezali na Nzembo yango ekumisi Yehova mpe elobeli ye lokola Mokonzi-Oyo-Aleki-Nyonso.—Nz. 22:27-31.

Lokola Yesu atángaki maloba ya Davidi, alingaki nde komonisa ete azalaki na ngambo te? Liboso Yesu abomama, Sanedrina esambisaki ye na ndenge ya kozanga bosembo mpe elobaki ete afiti Nzambe. (Mat. 26:65, 66) Sanedrina eyanganaki nokinoki kaka na butu yango mpe bakatelaki ye etumbu kozanga ete bátosa mibeko. (Mat. 26:59; Mrk. 14:56-59) Ntango Yesu atunaki motuna yango, ekoki kozala ete azalaki komonisa ete asalaki likambo moko te ya mabe oyo mpo na yango asengelaki kobomama.

Yesu alingaki komonisa basusu ete lokola Davidi mokomi ya Nzembo yango anyokwamaki, ezalaki nde mpo Yehova azalaki lisusu kosepela na ye te? Motuna ya Davidi emonisi te ete azangaki kondima. Nsima ya kotuna yango, alobaki ete azali kotya motema ete Yehova akobikisa bato na ye mpe akokoba kopambola ye. (Nz. 22:23, 24, 27) Ndenge moko mpe, atako Yesu “Mwana ya Davidi,” azalaki konyokwama likoló ya nzete ya mpasi, yango emonisi te ete Yehova azalaki lisusu kosepela na ye te.—Mat. 21:9.

Yesu azalaki nde komonisa ete azalaki na mawa makasi, mpo Yehova atikaki koba-

tela ye mpo akoka komonisa mpenza bosembo na ye? Mokano ya Yehova ya ebandeli ezalaki te ete Mwana na ye anyokwama mpe akufa. Yehova azwaki ekateli yango, kaka nsima ya botomboki ya Adama ná Eva. Yesu asalaki ata likambo moko ya mabe te, kasi asengelaki konyokwama mpe kokufa mpo na kopesa eyano na ntembe oyo Satana abimisaki mpe mpo na kofuta motuya ya lisiko mpo na kosomba lisusu eloko oyo bato babungisaki. (Mrk. 8:31; 1 Pe. 2:21-24) Mpo na kokokisa yango, Yehova atikaki kobatela Yesu mpo na mwa ntango mpo na mbala ya liboso na bomoi na ye.

Yesu alingaki nde kosalisa bayoki na ye bákanisa ntina oyo Yehova atikaki ye anyokwama likoló ya nzete ya mpasi?* Yesu aye-baki ete kokufa likoló ya nzete ya mpasi lokola mosali-mabe esengelaki kobetisa bato mingi libaku. (1 Ko. 1:23) Soki bayekoli na ye bátyaka makanisi na bango nyonso na ntina oyo Yesu asengelaki kokufa, mbele balingaki mpenza koyeba ndimbola ya liwa na ye. (Gal. 3:13, 14) Na yango, balingaki komona ye lokola Mobikisi, kasi te lokola mosali-mabe.

Ata soki Yesu alobaki maloba yango mpo na ntina nini, ayebaki ete lokola azalaki kokufa likoló ya nzete ya mpasi, azalaki kokokisa mokano ya Yehova. Mwa moke nsima ya kotánga maloba ya Nzembo yango, Yesu alobaki: “Ekokisami!” (Yoa. 19:30; Luka 22:37) Ya solo, lokola Yehova atikaki kobatela Yesu mpo na mwa ntango, yango esalaki ete Yesu akokisa makambo nyonso oyo Yehova atindaki ye asala awa na mabele. Esalisaki ye mpe akokisa makambo nyonso oyo ekomamaki mpo na ye na “mibeko ya Moise mpe na Basakoli mpe na Nzembo.”—Luka 24:44.

* Na boumeli na mosala na ye awa na mabele, Yesu azalaki mbala mingi koloba to kotuna mituna oyo ezalaki komonisa mpenza te ndenge oyo ye moko azalaki komiyoka. Azalaki kosala yango mpo na kotinda bato oyo bazalaki kolanda ye bámonisa makanisi na bango.—Mrk. 7:24-27; Yoa. 6:1-5; talá *Linóngi ya Mosenzeli* ya 15/10/2010, nk. 4-5.

NA NIMERO OYO

Lisolo ya boyekoli 14: Pɔsɔ ya 07-13/06/2021 2

“Bólanda matambe na ye malamumalamu”

Lisolo ya boyekoli 15: Pɔsɔ ya 14-20/06/2021 8

**Zwá mateya na maloba ya nsuka
oyo Yesu alobaki liboso akufa**

Lisolo ya boyekoli 16: Pɔsɔ ya 21-27/06/2021 14

Kobá komonisa botɔndi mpo na lisiko

Lisolo ya boyekoli 17:

Pɔsɔ ya 28/06–04/07/2021 20

Yehova alingaka yo mpenza!

LISOLO YA BOMOI 26

“Sikoyo nakómi kolinga mosala ya kosakola!”

MITUNA YA BATÁNGI 30

Zulunalo oyo ezali ya koteka te. Ebimisami mpo na koteya bato Biblia na mokili mobimba, mpe mbongo mpo na kosala mosala yango eutaka na makabo oyo bato bapesaka na bolingo na bango moko. Mpo na kopesa likabo, kende na [donate.jw.org](https://www.jw.org).

Soki liyebisi ezali te, mikapo ya Makomami euti na *Biblia—Libongoli ya Mokili ya Sika*.

The Watchtower (ISSN 0043-1087) April 2021 is published by Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc.; Harold L. Corkern, President; Mark L. Questell, Secretary-Treasurer; 1000 Red Mills Road, Wallkill, NY 12589-3299, and printed by Watch Tower Bible and Tract Society of South Africa NPC, 1 Robert Broom Drive East, Rangeview, Krugersdorp, 1739. © 2021 Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania. Printed in South Africa.

MAKAMBO OYO BATYE NA JW.ORG

BIBLIA EBONGOLAKA BATO

“Nazali lisusu te moombo ya mobulu”

Na mokolo ya liboso oyo Michael Kuenzle abandaki mosala na ye ya sika, batunaki ye boye: “Okanisi ete bampasi oyo ezali na mokili oyo eutaka epai ya Nzambe?” Motuna yango ebongolaki mpenza bomoi na ye.

Na [jw.org](https://www.jw.org), kende na BIBLIOTEKE > MAKAMBO NDENGE NA NDENGE > BIBLIA EBONGOLAKA BATO.

MITUNA OYO BILENGE BATUNAKA

Nasala nini soki likambo moko elembisi ngai?

Kosalela baapareyi ya mikolo oyo ezali solisyo? Makanisi malamumu ekoki kosalisa?

Na [jw.org](https://www.jw.org), kende na BIBLIOTEKE > MAKAMBO NDENGE NA NDENGE > MITUNA OYO BILENGE BATUNAKA.

ELILINGI YA EZIPELI:

Na nzela ya bilei moko oyo ezangi mindɔndɔ, Yesu ateyaki bayekoli na ye ndenge ya kokanisa mbeka na ye (Talá lisolo ya boyekoli 16, paragrafe 16)

Okoki kokota na [jw.org](https://www.jw.org), to kosalela kode oyo

w21.04-LI
201201